

Postřižiny

Bohumil Hrabal

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Postřižiny

Bohumil Hrabal

Znění tohoto textu vychází z díla [Postřižiny](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Mladá fronta v Praze v roce 2005. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Bohumil Hrabal: Postřižiny), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 7. 2. 2020.

OBSAH

1 7

2 13

3 21

4 25

5 34

6 41

7 51

8 60

9 67

10 81

11 85

12 90

Paní Bovaryová jsem já
— GUSTAV FLAUBERT

1

Mám ráda těch několik minut před sedmou hodinou večerní, kdy hadříky a zmačkanou Národní politikou čistím skleněné cylindry lamp, sirkou odroluji čern ohořelých knotů, nasazuji znovu mosazné kloboučky, a přesně v sedm hodin nastává ta krásná chvíle, kdy přestávají pracovat pivovarské stroje a dynamo, tlačící elektrický proud všude tam, kde svítí žárovky, to dynamo začne snižovat obrátky, a tak jak elektřina slábne, slábne i světlo žárovek, z bílého světla zvolna je světlo růžové a z růžového světla světlo šedivé, cezené přes flór a organtýn, až wolframová vlákna ukazují u stropu červené rachitické prstíčky, červený houslový klíč. Zapaluji pak knot, nasazuji cylindr, vytahuji žlutý jazýček, nasazuji mléčné stínítko, zdobené porcelánovými růžemi. Ráda mám těch několik minut před sedmou hodinou večerní, dívám se ráda těch několik minut vzhůru, kdy světlo odchází ze žárovky jako krev z podříznutého kohouta, ráda se dívám na ten blednoucí podpis elektrického proudu a trnu, až přijde čas, kdy do pivovaru bude zaveden městský proud a všechny pivovarské lampy, všechny větrné lampy v maštalích, lampy s kulatými zrcátky, všechny ty bachraté lampy s kulatými knoty se jednoho dne nezapálí, nikdo už nebude o jejich světlo stát, protože celý ten ceremoniál bude nahrazen vypínačem podobným kohoutku od vodovodu, který nahradil krásné pumpy. Mám ráda ty moje hořící lampy, v jichž světle odnáším na stůl talíře a přístroje, rozvírají se noviny nebo knihy, mám ráda lampami ozářené ruce jen tak spočívající na ubrusu, lidské utaté ruce, v jichž rukopisu vrásek lze vyčíst povahu člověka, kterému ty ruce patří, mám ráda přenosné petrolejové lampičky, se kterými za večera chodím vstříc návštěvám a svítím jim do tváře a na cestu, mám ráda lampy, v jichž světle háčkuji záclony a hluboce sním, lampy, které

násilným dechem zhasnuty vydávají čpavou vůni, která výčitkou zaplaví tmavý pokoj. Abych tak našla sílu, a až přijde do pivovaru elektřina, abych alespoň jednou týdně jeden večer si zapálila lampy a naslouchala melodickému syčení žlutého světla, které vrhá hluboké stíny a nutí k opatrnosti a k snění.

Francin zapaloval v kanceláři dvě bachraté lampy s kulatými knoty, dvě lampy neustále brblající jako dvě domovnice, lampy, které stály na krajích ohromného stolu, lampy, které vydávaly teplo jako kamínka, lampy, které s ohromným apetytem mlsaly petrolej. Zelená stínítka těch baculatých lamp skoro podle pravítka odřezávala prostor světla a stínu tak, že když jsem se dívala oknem do kanceláře, Francin byl vždycky rozstříhaný na Francina politého vitriolem a na Francina, kterého pohltilo přitnutí. Mosazné mašinky, ve kterých se pohyboval horizontálním šroubem stahovaný nebo vytahovaný knot, ty mosazné košíčky měly ohromný tah, tolik spotřebovaly ty Francinovy lampy kyslíku, že vysávaly kolem sebe vzduch, takže když Francin položil cigaretu do blízkosti lamp, mosazné česno vsrkávalo stuhý modrého dýmu a cigaretový dým, jak se dostal do magického okruhu těch bachratých lamp, neúprosně byl vsrkáván a tahem skleněného cylindru požírán plamenem, který nad kloboučkem svítil zelenkavě jak světlo, které vydává ztrouchnivělý pařez, světlo jak bludička, jak oheň svatého Eliáše, jak Duch svatý, který sestoupil v podobě fialového plamínku, vznášející se nad tučným žlutým světlem kulatého knotu. A Francin zapisoval ve světle těchto lamp do rozevřených pivovarských knih výstavy piva, příjmy a vydání, sestavoval týdenní a měsíční zprávy, aby koncem každého roku sestavil bilanci za celý kalendářní rok, a stránky těchto knih se leskly jak naškrobené náprsenky. Když Francin obrátil stránku, tak se ty dvě bachraté lampy pohoršily nad každým pohybem, že hrozily zhasnutím, rozkdákaly se ty lampy, jako kdyby to byli ze spánku vyrušení dva velcí ptáci, úplně ty dvě lampy mykaly zlostně dlouhými krky, rozházely na stropě ty neustále

oddychující stínohry předpotopních zvířat, na stropě vždycky jsem viděla v těch polostínech ovívající se sloní uši, oddychující hrudní koše kostlivců, dvě veliké mûry nabodnuté na světlený kûl, vycházející ze skleněného cylindru rovnou ke stropu, kde zářilo nad každou lampou kulaté oslnivé zrcátko, prudce osvětlený stříbrný peníz, který se neustále, sotva znatelně, ale přece pohyboval a vyjadřoval náladu každé lampy Francin, když obrátil stránku, znovu nadepisoval jména a příjmení hostinských. To bral redis pero číslo tři, a tak jako ve starých mešních knihách a slavnostních listinách, Francin každé začáteční písmeno nadepsal iniciálami, které byly plné ozdobných kudrlinek a vzdouvajících se siločar, to Francin, když jsem seděla v kanceláři a dívala se z přítmí na jeho ruce, které ty kancelářské lampy pomazaly chlórovým vápnem, vždycky jsem měla dojem, že Francin ty iniciály dělá podle mých vlasů, že se jimi inspiruje, zadíval se vždycky na moje vlasy, ze kterých sršelo světlo, v zrcadle jsem viděla, že kde jsem byla večer já, tam vždycky tím mým účesem a kvalitou mých vlasů bylo o jednu lampu víc, Francin tím redis perem napsal základní začáteční písmena, pak vzal něžná pera a podle dojmu namáčel je střídavě do zelených a modrých a červených inkoustů a kolem iniciál začal kreslit moje vzdouvající se vlasy, a tak jako růžový keř, který obrůstá besídku, tak Francin hustou sítí a větvíčkami siločar mých vlasů ozdobil začáteční písmena jmen a příjmení hostinských.

Když pak unavený se vrátil z kanceláře, stál ve veřejích ve stínu, bílé manžety ukazovaly, jak za celý den je vyčerpaný, skoro ty manžety se dotýkaly jeho kolen, za celý den si na záda Francin naložil tolik starostí a protivenství, že vždycky byl o deset centimetrů menší, možná i o víc. A já jsem věděla, že největší starostí jsem já, že od té doby, co mě poprvně uviděl, že od té doby mne nosí v neviditelném, a přece tak konkrétním ruksaku na zádech, který den ze dne je těžší. To pak každý večer jsme stáli pod stahovací hořící lampou, zelené stínítko bylo tak veliké, že jsme se pod ně

oba vešli, byl to lustr jako deštník, pod kterým jsme stáli v lijavci syčícího světla petrolejové lampy, objímala jsem Francina jednou rukou a druhou rukou jsem jej hladila v týlu hlavy, on měl zavřené oči a zhluboka dýchal, když se uklidnil, objal mne v pase, a tak to vypadalo, že chceme začít nějaký společenský tanec, avšak ono to bylo něco víc, byla to očišťovací koupel, ve které mi Francin šeptal do ucha všechno, co se mu ten den přihodilo, a já jsem jej hladila a každý pohyb ruky mu vyhlazoval vrásky, pak mi hladil rozpuštěné vlasy, pokaždé jsem stáhla ten porcelánový lustr níž, kolem obvodu lustru byly hustě navěšeny skleněné barevné trubičky spojované korálky, chrastila ta cingrlátka kolem našich uší jako cetky a ozdoby kolem beder turecké tanečnice, měla jsem někdy dojem, že ta veliká stahovací lampa je skleněný klobouk naražený nám oběma až po uši, klobouk ověšený lijavcem zastřižených rampouchů... A poslední vrásku jsem zahнала z Francinovy tváře někam do vlasů nebo za uši, a on otevřel oči, narovnal se, manžety zase měl ve výši boků, podíval se na mne nedůvěřivě, a když jsem se usmála a přikývla, usmál se taky, pak sklopil oči a posadil se za stůl, dodal si odvahy a díval se do mne a já do něj a viděla jsem, jak mám nad ním velikou moc, moje oči jak jej uhraňují jako oči krajty tygrovité, když zírají na ustrašenou pěnkvu.

Dnes večer z tmavého dvora zařehotal kůň, pak ještě jedno zaržání, a pak se ozvalo dunění kopyt, řinčení řetězů a cinkot přazek, Francin se vztyčil a naslouchal, vzala jsem lampu a vyšla na chodbu a otevřela dveře, venku volal ve tmě pivovarský kočí: „Hola, Ede, Kare, hola ištene!“, ale kdepak, od stáje se řítili belgičtí valaši s lampou na předprsni, tak jak se vraceli unavení, odpřažení od vozu, v chomoutech a s postraňky zavěšenými na krumplování těch chomoutů a v celém postroji po celodenním rozvážení piva, kdy každý si myslel, tihle vyřezaní hřebci nemyslí na nic jiného než na seno a putýnku mláta a pikslu ovsa, tak tihle dva valaši čtyřikrát do roka zničehonic se rozpomenuli na svoje hříběcí léta, na svoje

geniální mládí, plné ještě nerozvinutých, a přece již žláz, a vzbouřili se, udělali malou vzpouru, dali si znamení za tmavých podvečerů, když se vraceli do maštálí, a splášili se, splášili, to říkají lidé, že se tihle bývalí hřebci splášili, oni se nesplášili, oni nezapomněli, že ještě pořád a do poslední chvíle lze jít i zvířeti cestou svobody... teď letěli podle deputátních bytů, chodníkem z betonu, zpod kopyt jim křesaly jiskry a lampa na prsou náručního valacha zběsile sebou casnovala a mrskala a ozařovala poletující přazky a utržené opratě, vyklonila jsem se a něžným světlem petrolejové lampy proletěl ten belgický pár, tlustí, obrovští valaši Ede a Kare, kteří dohromady vážili dvacet pět metrických centů, které teď uvedli do pohybu, a ten pohyb neustále hrozil pádem a pád jednoho koně znamenal i pád druhého, protože byli spolu spojeni štruplemi a koženými přazkami a opratěmi, avšak jako by se neustále v tom trysku dorozumívali, plašili se oba současně a střídali se ve vedení ne víc než o pár centimetrů... a za nimi běžel nešťastný kočí s bičem, kočí, který trnul, kdyby jeden z koní si zlomil nohy, že by mu správa pivovaru strhávala kolik let... a ztráta obou koní by znamenala platit až do konce života... „Hola, Ede a Kare! Hola ištene!“, avšak spřežení už hnalo proti průvanu u sladovny, teď jejich kopyta zmlkla v blátivé cestě podle komínu a humen, také ti valaši zpomalili a zase u maštálí, na kočičích hlavách, nabírali rychlost a na betonovém chodníčku ozářeném hranatými šachtami z chodeb svítícími petrolejkami, na tom chodníčku, z kterého každá po zemi se táhnoucí přazka, každý řetízek, každá podkova sršela jiskřičkami, tedy ti dva belgičani se rozeběhli, to ani nebyl už běh, ale zadržovaný pád, z nozder se jim valily frkačky dechu, oči vytřeštěné a plné hrůzy, v zatáčce u kanceláře se oba smekli na tom betonovém chodníčku jak v grotesce, ale oba jeli po zadních podkovách, ze kterých křesaly jiskry, kočí ztuhl hrůzou. A Francin se rozeběhl ke dveřím, ale já jsem stála opřená o veřeje a modlila jsem se, aby se těm koním nic nestalo, velice dobře jsem věděla, že jejich případ je i událostí mojí, a Ede a Kare

už zase vedle sebe a svorně klusali proti průvanu sladovny, jejich podkovy ztichly v měkkém blátě cestou podle humen, a znovu si dali znamení a potřetí se rozletěli, kočí odskočil a lampa, jak jeden z koňů natáhl uzdu, letěla obloukem a roztránila se o prádelnu a ten třesk dodal belgičanům novou sílu, zařehtali nejdřív jeden po druhém, pak současně oba dva a rozeběhli se na betonovém chodníčku... dívala jsem se na Francina, jako bych to byla já, která jsem se proměnila v pár belgických koňů, to byla ta moje vzpurná povaha, jednou za měsíc si zabláznit, já jsem taky trpěla kvartální touhou po svobodě, já, která jsem nebyla ani vyřezaná, ale naopak zdravá, někdy až příliš zdravá... a Francin se na mne díval a viděl to, že splašené belgické spřežení, ty světlé vlající hřívy a mohutné, vzduchem za hnědými těly tažené ohony, že to jsem já, ne já, ale ta moje povaha, ten můj tmavou nocí letící splašený zlatý účes, ty moje vlající nespoutané vlasy... a odstrčil mne a teď stál Francin se vzpříženými rukama v tunelu světla, řinocího se z chodby, se vztaženými rukama vykročil koňům vstříc a volal Idudududu! Hola!, a belgičtí vyřezaní hřebci zabrzdili, zpod podkov jim tryskaly jiskry, Francin uskočil a vzal náručního za uzdu, strhl ji, zaryl ji do zpěněné tlamy zvířete, a pohyb koňů utichl, přazky a opratě a pruhy postrojů spadly na zem, přiběhl kočí a vzal podsedního za uzdu... „Pane správče...“ blekotal kočí. „Utřít slámou, provést je dvorem... čtyřicet tisíc má cenu ten pár, rozumíte, pane Martine?“ řekl Francin, a když vešel do domovních dveří tak jako hulán, u kterých za Rakouska sloužil, kdybych neuskočila, povalil by mne, krácel by přese mne... ze tmy se ozývaly pak rány bičem a bolestný řehot belgických koní, nadávky a rány obráceným bičem, který se omotával belgičanům kolem nohou a rozšvihával kůži.

2

Můj portrét jsou ale také čtyři prasata, pivovarská prasata, krmená mlátem a bramborami, a v létě, když zrály řípy, chodila jsem na chrást a ten chrást posekala a nalila na něj kvásek a staré pivo a prasata spala dvacet hodin a přirůstala denně až o jeden kilogram, to mne ta moje prasátka slyšela, jak jdu dojit kozy, a už řvala radostí, protože nevěděla, že dvě z nich prodám na šunky a dvě nechám porazit na domácí zabíjačku. Jak jsem dojila kozy, tak prasátka křičela nadšením, protože věděla, že všechno mléko, co nadojím, rovnou jim vyleju. Pan Cicvárek se jen podíval na prasata, hned řekl, kolik ta prasata váží, a vždycky to bylo tak, pak ta dvě prasátka bral do náruče a hodil je do takového rakošánku, řeznické bryčky, zatáhl nad nimi síť a řekl: „Bránějí se ty potvůrky jako moje stará, když jsem jí zamlada dával první hubičku!“

Řekla jsem prasátkům na rozloučenou: „Papapááá, prasátka moje, budou z vás krásné šunky!“

Ale prasátka netoužila po takové slávě, to jsem věděla, ale jednu smrt jsme dlužni všichni a ta příroda je milosrdná, když se už nedá nic dělat, tak všechno živé, co má za chvíli umřít, všechno obejde hrůza, jako by zvířátkům i lidem vypadly pojistky, a pak už se nic necítí a nic nebolí, ta ustrašenost stáhne knoty lamp, že život jen tak blikotá a o ničem hrůzou neví. Na řezníky jsem neměla štěstí, ten první mi dal do jitrnic tolik zázvoru, že mi z nich udělal cukroví, ten druhý zase od rána pil tolik, že jak zvedl palici, aby omráčil prase, tak sám sobě přerazil nohu, stála jsem s připraveným nožem, div jsem zlostí nepodřízla toho řezníka, kterého jsem musela navíc vzít kočárem do nemocnice a shánět náhradního. Třetí řezník zase přinesl svůj vynález, místo paření objevil opalování štetin letlampou, já jsem místo polévky měla vylejt do záchodu toho řezníka, protože

jednak štětiny zůstaly v kůži a hlavně prase vonělo benzinem, takže polévku jsme museli vylejt do kanálu, protože ani zbylé prase ji nechtělo.

Jediný pan Myclík, to byl řezník, řezník podle mého gusta. Poručil si mramorovanou třenou bábovku a bílou kávu, a rum si dal, teprve až byly jaterničky v kotli, řezník, který si přinesl všechno náčiní zabalené do utěrek, přinesl si s sebou tři zástěry, jednu měl při porážení a paření a vyvrhávání, druhou si oblékl, když vysypal droby na vál, a třetí zástěru, když už skoro všechno bylo hotovo. Také mne naučil pan Myclík, abych si koupila jeden kotel do rezervy a ten kotel nechala jen na vaření jaternic a jelit a tlačenek a drobů a škvaření sádla, protože co se v hrnci vaří, tím natáhne, a zabíjačka, milostpaní, to je to samý, jako když kněz slouží mši, protože jde o krev a o maso.

A zatímco jsme pekli buchtu do jaternic a jelit a zatímco jsme přivezli necky a do noci jsem vařila kroupy a na talíře připravovala dostatek soli a pepře a zázvoru a marjánky a tymiánu, prasátko už nedostalo v poledne žrát a začínalo tušit vůni řeznické zástěry, i ostatní dobytek byl smutný a tichý, už se napřed chvěl jako listí osiky, stromy ostatní jsou v klidu, bouře je někde v Karpatech nebo v Alpách, ale listí osiky se chvěje a třepotá, jako mé prase, které se zítra zabije.

Prase jsem vyvedla z chlívků vždycky já. Neměla jsem ráda, aby provazem podvázali prasátku tlamu, na co tu bolest, když jsem řezníkovi vyvedla prase zradou, škrábala jsem ho na vocintku, pak na čele, pak na zádech, a pan Myclík zezadu přišel se sekyrou, zvedl ji a obrovskou ranou zvrhl prase, pro jistotu ještě dal dvě tři mokré rány do roztržité prasečí lebky, podala jsem panu Myclíkovi nůž a on poklekl a vrazil zabíják pod krk a chvíli hledal špičkou tepnu a pak vychrstl proud krve a já jsem nastavila hrnec a pak ještě velký kastrol, pan Myclík vždycky dvorně, když jsem měnila nádoby, dlaní zacpal proudící krev, aby ji zase pustil, a to už jsem míchačkou kverlala

kev, aby se nesrazila, pak i druhou rukou, oběma rukama současně jsem tepala do kouřící krásné krve, pan Myclík s pomocníkem, kočím panem Martinem, navalili prase do necek a lili na ně vřelou vodu ze džberů, a já jsem si musela vyhrnout rukávy a rozpráženýma prstama protřepávat chladnoucí kev a sražené krvavé cucky jsem vyhazovala slepicím, oběma rukama až po loket v chladnoucí krvi, ruce mi slábly, třepala jsem jimi, jako bych dodělávala s prasetem, poslední chuchvalce sedlé krve, a pak se kev uvolnila, chladla, vytáhla jsem ruce z hrnců a kastrolu, zatímco opažené, oholené prase stoupalo zvolna na kromholci k trámu otevřené kůlny.

Prasečí hlava uříznutá i s vocíntkem ležela na vále, dvě plecka jsem právě přinesla. A už jsem běžela dvorem, vlasy stažené pod šátkem, abych nepropásla ani chvilku, protože pan Myclík už vyvalil střeva a poručil pomocníkovi, aby je šel obrátit a prát, a sám se dral, jak slepý Hanuš do orloje, v útrobách prasete popaměti, vždycky tam něco nařízl a slezina a játra a žaludek se uvolnily, nakonec i plíce a srdce. Nastavila jsem džber a vyvalil se tam celý ten krásný pajšl, ta symfonie mokrých barev a tvarů, nic mne neuvádělo tak v nadšení jako světle červené vepřové plíce, krásně vzduté jak mechová guma, nic není tak vášnivé v barvě jako tmavohnědá barva jater, zdobená smaragdem žluče, jak mračna před bouří, jak něžné beránky, zrovna tak se táhne podle střev hrudkovité plsní sádlo, žluté jak rozkapaná svíce, jak včelí vosk. I ten hrtan je sestavený z modrých a světle červených kroužků jako trubice barevného vysavače. A když jsme vyvalili tu krásu na vál, pan Myclík vzal nůž, nabrousil si vocílku a pak odřezával tu kousek ještě teplého masíčka, tu kousky jater, tu celou ledvinku a půl sleziny, a já jsem nastavila veliký kastrol s osmaženou cibulkou a zastrčila ty kousky z prasete do trouby, když napřed jsem to pečlivě osolila a opepřila, aby zabíjačkový guláš byl k poledni.

Nabírala jsem sítem vařené prasečí droby, ramínko, rozpůlenou hlavu, obracela na vál kousek masa za kouskem, pan Myclík vybral

kosti, a když maso trochu vychladlo, brala jsem do prstů kousek vocintku a kousek líčka, místo chleba jsem přikusovala prasečí ucho, Francin přišel do kuchyně, nikdy nejedl, nic nemohl pozřít, tak stál u kamen a jedl suchý chléb a pil k tomu kávu a díval se na mne a styděl se místo mne, a já jsem s chutí jedla a pila pivo přímo z litrové láhve, pan Myclík se usmíval a jen tak ze zdvořilosti vzal kousek masa, ale pak si to rozmyslel a napil se bílé kávy a přikusoval mramorovou bábovku, pak vzal kolíbku a vyhrnul si rukávy a mocnými pohyby začaly kousky masa ztrácet svůj tvar, funkci a půlměsíci kolíbvých nožů se maso zvolna měnilo v prejt, a pan Myclík nastavoval dlaň a já jsem mu do ní dávala spařené koření, pan Myclík byl jediný řezník, kterému jsem koření musela zalít vřelou vodou, protože, jak říkal, a já jsem to velice hmatově chápala, nastává větší rozptýl a jemnost těch vůní, a pak přidal máčenou buchtu a znovu vše promísil a mocnými dlaněmi a prsty protřepal a promíchal, pak stáhl z obou dlaní prejt, hrábl do něj, ochutnal, díval se do stropu a byl té chvíle krásný jako básník, hleděl do stropu ve vytržení a opakoval si: pepř, sůl, zázvor, dymíán, buchta, česnek, když si přeříkal tu řeznickou střelnou modlitbičku, hrábl do prejtu a nabídl mi, na prst jsem si vzala a dala do úst a chutnala, dívala jsem se také do stropu a očima plnými vepřového vytržení jsem rozvírala a na jazyku chutnala paví chvost všech těch vůní, a pak jsem přikývla, že jako panímáma schvaluji chuťový rejstřík a nic nebrání tomu, aby se začaly dělat jaternice. A pan Myclík bral nastříhaná, na jednom konci zašpejlovaná střívka, dvěma prsty pravičky uvolnil otvor a druhou rukou jen mačkal a z pěsti mu vyrostla krásná jaternice, kterou jsem brala a špejlovala, a tak jsme pracovali, a tou měrou, jak ubýval prejt, tou měrou narůstala spojitými nádobami střívek hromada jaternic.

„Pane Martine, kde zase vězíte?“ volal každou chvíli pan Myclík, a kočí pan Martin pokaždé, snad celý svůj život, jak měl trochu času, postál v kůlně, v chlívku, za vozem, na chodbách, vytáhl kulaté

zrcátko a díval se do něj, sám sobě se tak líbil, že vždycky byl z toho, co viděl v tom kulatém zrcátku, ohromen, celé hodiny dovedl stát v chlívě, zapomněl jít domů, protože si vytrhával pinzetou chloupky z nosu, vytrhával štětičky z obočí, dokonce si barvil nejen vlasy, ale i podmalovával řasy a pudroval obličej. Říkala jsem si, že při dalším praseti mi Francin musí z pivovaru poslat jiného pomocníka. „Pane Martine, kde proboha jste zase byl? Račte krájet tady to střevní sádlo, budeme dělat kroupová a žemlová jelita, kde jste byl?“

Pan Myclík nabíjel kroupová jelítka, už vypil druhou odlivku rumu, a zničehonic hrábl do krvavého prejtu a prstem mi udělal na tváři krvavou čmouhu. A začal se tichounce smát, očko se mu zablýsklo jak prsten, hrábla jsem do krvavého kastrolu, a když jsem chtěla máznout řezníka po tváři, uhnul a já jsem padla dlaní na bílou stěnu, avšak než jsem ji umazala, pan Myclík stačil mi udělat druhou čmouhu a přitom špejlovat jelito dál. Hrábla jsem znovu do krve a rozeběhla jsem se, pan Myclík několikrát uhnul jako při savojanse, a pak jsem mu krví pomazala tvář a špejlovala jsem kroupová jelítka dál a smála jsem se, když jsem se zadívala na řezníka, který se smál zdravým plným smíchem, to nebyl jen takový smích, ale to byl smích odněkud až od pohanů, kdy lidé věřili na sílu krve a slin, neubránila jsem se, abych nenabrala kroupové krve a zase nemázla do tváře pana Myclíka, a on mi zase uhnul, minula jsem jej a on mi s velikým řehotem máznul další čmouhu a přitom špejloval jelita dál, pan Martin přinesl basu piva ze spilky, a když se opatrně shýbal, mázla jsem mu do tváře plnou dlaní krvavého prejtu, a kočí pan Martin vytáhl z kapsy kulaté zrcátko, podíval se na sebe a asi se sobě líbil víc než kdy jindy, zasmál se zdravě a nabral na tři prsty červeného prejtu, rozeběhla jsem se do pokoje, pan Martin běžel za mnou, křičela jsem, ani jsem si neuvědomila, že už za touto zdí zasedá správná rada pivovaru, že je zřetelně slyšet rachot židlí a volání, ale pan Martin mne umazal krví a smál se, ta krev nás nějak sblížila, smála jsem se, posadila jsem se na kanape,

držela jsem ruce před sebou jak loutka, abych neumazala potahy, pan Martin držel umazanou ruku také tak, avšak ostatní jeho celé tělo se zvolna uvádělo do smíchu, otřásalo se a hrdlo propukalo v dusivý, jásavý, kašlavý řehot, a přiběhl pan Myclík a plnou dlaní hrábl panu Martinovi do tváře, kroupy se v ní blyštěly jak perly, a pan Martin se přestal smát, zvážněl, zdálo se, že chce uhodit, ale vytáhl kulaté kapesní zrcátko, podíval se do něj a shledal se asi tak krásným, jak se nikdy neviděl, a rozesmál se, zvedl stavidla hrdla a řval smíchy a pan Myclík o tercii níž se řehtal drobným smíchem, který se podobal jeho zoubkům pod černým knírem, a tak jsme řvali smíchy a nevěděli proč, stačil pohled jeden na druhého a propukli jsme ve smání, které bolelo v slabinách. A tu se otevřely dveře a vběhl Francin v redingotu, kravatu ve tvaru kapustového listu si tiskl do prsou, a když uviděl zakrvavené tváře a ten hrozný smích, sepjál ruce, ale já jsem se neudržela, vzala jsem na tři prsty krvavý prejt a mázla jsem Francinovi do tváře, abych jej proti jeho vůli rozesmála, avšak on se tak polekal, že tak jak byl, vběhl do zasedací síně, dva členové představenstva se svalili, protože mysleli, že v pivovare byl spáchán zločin, sám předseda pan doktor Gruntorád přiběhl zadním vchodem do kuchyně, rozhlídl se, a když viděl ten velký smích na zakrvavených tvářích, oddychl si, posadil se a já jsem tak, jak jsem měla ruce od prejtu, udělala panu doktorovi do tváře červený pruh, a jen chvíli jsme všichni utichli, přes usazené oči dívali se na pana doktora Gruntoráda, který vstal a zaťal pěsti a vysunul buldočí čelist... avšak najednou se rozesmál, byla to ta síla krve, to něco sakrálního, co aby se nestalo, tak se odnepaměti vybíjelo pomazáváním se vepřovou krví, pan doktor hrábl do prejtu a rozběhl se, smějíc se vběhla jsem do pokoje, pan doktor mne minul a padl rukou na vystlanou postel, vešel do kuchyně a nahrábl si plnou hrst a vrátil se, běžela jsem kolem stolu, bílý ubrus byl plný otisků mých dlaní, pan doktor Gruntorád každou chvíli zavadil krví o ten ubrus, nadeběhl mi, a já pištíc jsem běžela na chodbu, která

pojí náš byt se zasedací síní, síň už byla osvětlená a já jsem vběhla do zasedání, zlaté lustry a pod nimi dlouhý stůl potažený zeleným suknem, na kterém ležela rozevřená akta a zprávy. A pan předseda Gruntorád vběhl za mnou, všichni členové správní rady si mysleli, že pan předseda mne chce zabít, že se mne už zabít pokusil, Francin seděl na židli a krvavou rukou si mnul čelo, a pan předseda se mnou několikrát oběhl kolem stolu, výskala jsem a z nás obou lil pot, když mi ujela noha a padla jsem a pan doktor Gruntorád, předseda měšťanského pivovaru s ručením omezeným, mi hrábl plnou dlaní do tváře a posadil se, manžety mu visely a on se začal smát, smál se tak jako já, smáli jsme se, ale ten smích zvyšoval hrůzu členů představenstva, protože si všichni mysleli, že jsme se pomátli.

„Jestli se, pánové, neurazíte, zvu vás na zabíjačku,“ řekla jsem.

Pan doktor Gruntorád pravil:

„A pane správce, zaříd'te, ať ze spilky přinesou deset bas lah-vového ležáku. Co deset, dvacet bas!“

„Pojd'te, pánové, prosím, ale zabíjačkový guláš musíte jíst lžičkou z polévkového talíře, guláše až po obroučku! A za chvíli se budou podávat jaterničky s křenem a kroupová a žemlová jelítka. Pánové, tudy prosím,“ pohybem krvavé ruky jsem zvala hosty zadním vchodem dál.

Pak, pozdě v noci, se členové správní rady rozjížděli na svých bryčkách domů, vyprovázela jsem každého s lampou v ruce, před vchodem domu předjížděly bryčky, rozsvícené kočárové lampy zaražené do blatníků ozařovaly matně lesklé zadky koňů, všichni členové správní rady tiskli Francinovi ruku a poklepávali mu na ramo. Tu noc jsem spala v ložnici sama, otevřeným oknem proudil studený vzduch, na prknech mezi židlemi na žitné slámě se třpytily jaternice a jelítka, hned vedle postele na dlouhých fošnách chladly rozmontované součástky prasete, vykostěné a rozparcelované šunky, kotlety a vepřové pečeně, ramínka a kolena a nožky, všechno srovnané podle řádu pana Myclíka. Když jsem ulehla do postele,

slyšela jsem Francina, jak vstal a v kuchyni si nalil vlažnou kávu a prikusoval k ní suchý chléb, to byla nádherná hostina, všichni členové správní rady jedli jak zjednaní, jen Francin postával v kuchyni a pil vlažnou kávu a prikusoval k tomu suchý chléb, ležela jsem v peřinách, a než jsem usnula, vytáhla jsem ruku a dotkla se ramínka, pak jsem ohmatala pečení a usínala jsem s prsty na panenské svíčkové, a zdálo se mi o tom, jak jsem snědla celé prase, k ránu, když jsem se probudila, měla jsem takovou žízeň, že jsem bosky šla pro láhev piva, vytáhla zátku a lačně jsem pila, pak jsem rozsvítila lampu, a držíc ji v prstech, chodila jsem od jednoho vepřového kousku ke druhému a neubránila jsem se, abych nezapálila primus, uřízla z kýty dva krásné libové řízky, naklepala je, pak posolila, opepřila a na másle je v osmi minutách upekla, celou tu dobu, která se mi zdála věčností, se mi sbíhaly sliny, to bylo moje, skoro dvě kýty sníst jen tak v přírodních řízcích, pokapané citronem, taky jsem podlila řízky nakonec vodou, přiklopila pokličkou, zpod které vyrazila hněvivá pára, a už jsem si dala ty řízky na talíř a lačně jedla, tak jako vždycky jsem si pokapala noční košili, tak jako si vždycky pokapu blůzičku šťávou či omáčkou, protože já když jím, tak nejím, já hltám... a když jsem dojedla a vytřela chlebem talíř, viděla jsem, jak otevřenými dveřmi tam v přítmi se na mne dívají Francinovy oči, jen ty vyčítavé oči, že zase jím tak, jak nejí slušná žena, a ještěže jsem se najedla, tenhle pohled mi vždycky bral chuť, naklonila jsem se nad lampu, ale vzpomněla jsem si, že čoud knotu by natáhl do masa, odnesla jsem lampu na chodbu a mocným dechem ji zhasla. A vlezla jsem do postele, a dotýkajíc se vepřového ramínka, usínala jsem a těšila se, až se ráno probudím, jak si udělám dva přírodní řízky.

3

Bodá Červinka si vždycky dával záležet na mých vlasech. Říkal, tyhle vlasy jsou zbytek starých zlatých časů, takové vlasy jsem nikdy pod svým hřebenem neměl. Když Bodá rozčesal ty moje vlasy, jako by zapálil dvě pochodně v krámě, v zrcadlech a miskách a karafách zaplál požár mých vlasů a já jsem musela uznat, že Bodá má pravdu. Nikdy jsem neviděla svoje vlasy tak krásné jako u Bodi v krámě, když je vykoupal v heřmánkovém odvaru, který jsem si uvařila a přivezla v bandasce na mlíko. To dosud moje vlasy byly mokré, nikdy neslibovaly to, co se s nimi začalo dít, když prosýchaly; jen začaly schnout, jako by v těch proudech se narodilo tisíce zlatých včel, tisíce svatojánských mušek, zapraskalo tisíce jantarových krystalků. A když Bodá poprvně protáhl hřeben tou mou hřívou, prskalo v nich a sršely ty vlasy a nadouvaly se a rostly a kypěly, že Bodá musel pokleknout, jako by hřebem pročesával ohony dvou vedle sebe stojících hřebců. A v jeho krámě se rozsvítilo, cyklisté seskakovali z bicyklů a kladli obličej na výkladní skříň, aby se přesvědčili a vysvětlili si, co jim to strhlo oči. A Bodá sám dlel v mračnu mých vlasů, aby nebyl rušen, zamkl vždycky krám, každou chvíli ke mně přivoněl, a když česání dokončil, sladce vzdychl a pak teprve sepjál vlasy podle svého gusta, kterému jsem věřila, jednou fialovou, podruhé zelenou, jindy červenou nebo modrou stužkou, jako bych byla součástí katolického rituálu, jako by moje vlasy byly součástí církevních svátků. Pak odemkl krám, přivedl můj bicykl, na rám pověsil bandasku a pomohl mi dvorně do sedla. A to už před krámem byl zástup lidí, každý zíral na ty heřmánkem vonící vlasy. Když jsem šlápla do pedálů, pan Bodá kousek se mnou běžel a přidržoval mi vlasy, aby se nedostaly do řetězu nebo do drátů. A když jsem nabrala dostatek rychlosti, pan Bodá hodil do vzduchu

cíp mého účesu, jako se vyhazuje do vzduchu hvězda nebo drak do nebe, a zadýchán vracel se do krámu. A já jsem jela a vlasy za mnou vlály, slyšela jsem jejich praskot, jako když se mne sůl nebo hedvábí, jako se vzdaluje déšť po plechové střeše, jako se smaží vídeňské řízky, tak za mnou vlála ta pochodeň vlasů, jako když kluci se zapálenými smolnými košťaty pobíhají v podvečer noci filipojakubské nebo pálí čarodějnice, tak za mnou vlál dým mých vlasů. A lidé se zastavovali a já jsem se vůbec nedivila, že se nemohou odtrhnout od těch vlajících vlasů, které jako reklama jim jely vstříc. I mně to dělalo dobře, když jsem viděla, že jsem viděna, prázdná bandaska od heřmánku cinkala o řídítka a hřeben proudícího vzduchu mi sčesal vlasy nazad. Projížděla jsem náměstím, všechny pohledy se sbíhaly v mém vlajícím účesu jak dráty do kola bicyklu, na kterém šlapalo do pedálů pohybující se moje Já. Francin mne takhle vlající potkal dvakrát a pokaždé ten můj vlající vlas z něho vyrazil dech, že se ke mně ani nehlásil, nebyl schopen na mne vykřiknout, zůstal zchromlý mým neočekávaným zjevením, že se přitiskl ke zdi a chvíli musel počkat, až chytí dech, kdybych ho oslovila, měla jsem dojem, že se skácí, to byla jeho zamilovanost, která jej tiskla ke zdi, jako to osiřelé dítě od Alše v čítance. A já jsem šlapala do pedálů, koleny střídavě tloukla do bandasky, cyklisté, kteří jeli proti mně, zastavili se, někteří otočili bicykl a hnali se za mnou, předjížděli mne, aby otočili kola a znovu mi jeli vstříc, a zdravili moji blůzičku a bandasku a ty moje vlající vlasy a mne celou, a já jsem jim vlídně a s pochopením dopřála tu podívanou a jen jsem litovala, že nemám takovou schopnost, abych sama sobě jednou mohla takhle jet vstříc, abych se taky potěšila tím, nač jsem byla hrdá a zač jsem se nemohla stydět. Projela jsem ještě jednou náměstím a pak jela hlavní třídou, tam před Grandem, tam stál orion a před orionem Francin a držel v prstech svíčku, stál tam s tím svým motocyklem a jistě mne viděl, ale dělal, že mne nevidí, ten jeho orion pořád zlobil se zapalováním a vůbec, takže Francin v sajdkáře vozil s sebou nejen všechny klíče

a hasáky a šroubováky, ale i malý šlapací soustruh. Vedle Francina stáli dva členové předsednictva správní rady pivovaru s ručením omezeným, než jsem pleskla botičkou o dláždění, sáhla jsem za sebe a přitáhla si vlasy a položila je do klína.

„Nazdar, Francine,“ povídám.

A Francin profoukl svíčku, a když mne uslyšel, ta svíčka mu vypadla z prstů, ve tváři měl dvě čmouhy od montování.

„Rukulíbám,“ pozdravili členové správní rady.

„Dobrý den, pánové, máme dneska krásné počasí, co?“ řekla jsem a Francin se začervenal až do kořínků vlasů.

„Kam ti, Francine, zapadla ta svíčka?“ povídám.

A sehnula jsem se, Francin poklekl a hledal svíčku pod sajdkárou, položila jsem kapesníček na dlažbu, poklekla a vlasy se mi svezly, pan de Giorgi, kominický mistr, vzal něžně moje vlasy a přehodil si je přes loket jako kostelník kněžské roucho, Francin klečel a upíral oči pod modrý stín přívěsného vozíku a já jsem viděla, že moje přítomnost jej vyvedla tak z konceptu, že hledá jen proto, aby se vzpamatoval, to když jsme měli svatbu, tak zrovna takhle to dopadlo, když mi navlíkal prstýnek, tak se mu chvěly prsty, že snubní prsten mu vypadl a zakuláčel se kamsi tak, že nejdřív Francin a pak svědkové a potom svatebčané, nejdřív v předklonu, pak po čtyřech, dokonce i kněz lezli po čtyřech chrámem, až ministrant pod kazatelnou našel ten snubní prsten, kulatý snubní prstýnek zakuláčený na opačnou stranu, než hledala po čtyřech celá svatba. A já jsem se tenkrát smála, stála jsem a smála se...

„Támhle něco je u kanálku,“ řekl chlapec a hnal dál obruč hlavní třídou.

A u kanálu ležela svíčka, Francin ji vzal do prstů, a když ji chtěl zašroubovat do motoru, trásly se mu ruce tak, že svíčka jektala v závitech. A otevřely se dveře Grandu a vyšel pan Bernádek, kovářský mistr, ten, který na posezení vypil štěně plzeňského, a přinesl sklenici piva.

„Milostivá paní, neurazte se, napijte se vode mě!“

„Na vaše zdraví, pane mistře!“

Vnořila jsem nosík do pěny, zvedla ruku jakoby k přísaze a zvolna a s chutí jsem pila ten sladce hořký nápoj, a když jsem dopila, utřela jsem si ukazováčkem rty a řekla:

„Pivo našeho pivovaru ale je taky tak dobré.“

Pan Bernádek se mi poklonil:

„Avšak plzeňský pivo, milostivá paní, má přesnější barvu vašich vlasů, dovolte...“ zabreptal kovářský mistr, „dovolte mi, abych na vaši počest šel dál popíjet ty vaše zlaté vlasy.“

Uklonil se a odcházel, stodvacetikilová persona, které kalhoty dělaly vzadu ohromné faldy, faldy, jako má slon.

„Francine,“ povídám, „přijdeš k obědu?“

Utahoval svíčku v hlavě motoru, předstíral soustředěnost. Uklonila jsem se pánům členům správní rady, šlápla do pedálů, hodila za sebe ty svoje proudy plzeňského piva a nabírajíc rychlosti jsem úzkou uličkou vyjela na most a krajina přes zábradlí se přede mnou rozevřela jak deštník. Zavoněla řeka a tam v pozadí se tyčil béžový pivovar se sladovnou, měšťanský pivovar společenstva s ručením omezeným.

Na víku krabice silice svalů bylo napsáno: I vy budete vlastnit tak krásné tělo, mít mohutné svaly a strašlivou sílu!

A Francin každé ráno cvičil svaly, které sice měl zrovna tak nádherné jako ten gladiátor na víku těch síličů svalů, avšak Francin viděl sám sebe jako staženého králíčka. Postavila jsem na plotnu hrnec s bramborami, vzala krabici, na které byla fotografie nádherného borce, a hlasitě jsem přečetla:

„I vy budete mít sílu jako tygr, který jednou ranou své tlapy zabije dobytče daleko větší, než je sám.“

A Francin se zadíval na chodník a sílice svalů mu zvadly v prstech a Francin si hned lehl na otoman jako podťatý a řekl:

„Pepin.“

„Tak konečně uvidím tvého bratra, konečně uslyším svého švagra, švagříčka!“

A opřela jsem se o futra oken a tam na chodníku stál člověk, na hlavě oválný klobouček, kárované rajtky zastrčené do zelených tyrolských punčoch, krčil nos a na zádech měl vojenský ruksak.

„Strýcu Jožine,“ volala jsem na prahu, „pojdte dál.“

„A kterápak vy jste?“ řekl strýc Pepin.

„No já su vaše švagrová, vítajte pěkně!“

„Sakra, to mám štěstí, že mám tak čupr švagrovou, ale kde je Francin?“ ptal se strýc a dral se do kuchyně a do pokoje.

„A tady, tak co je s tebou? Ty ležíš? Tož sakra, já jsem k vám přijel na návštěvu, nebudu tady dýl než čtrnáct dní,“ hovořil strýc a jeho hlas duněl a řezal se vzduchem jak prapor, jak vojenský povel, a Francin každým slovem byl elektrizován, vyskakoval a namotával na sebe deku.

„Nechajó tě všichni pozdravovat, akorát Bóchalena, ta už má po smrti, nějaké tachonýr jí dal do polena prach a baba, jak to dala do šporherto, tak to vybuchlo a lísklo to babu po čuni a zatřepala se a bylo po ní.“

„Bóchalena?“ spráskla jsem rukama, „to byla vaše sestra?“

„Ale jaká sestra? To byla kmotřenka, to byla baba, která celé den práskala jabka a bochte a třicet let říkala: Děti, já brzy homřo, nic se mi nesce dělat, jen bech spala... a já su taky nějaké maroda,“ řekl strýc a rozvázal provázky tlumoku a vysypal na podlahu ševcovské náčiní, a Francin, když uslyšel ten rachot, tak si přiložil dlaně na obličej a naříkal, jako by mu strýc nasypal to obuvnické náradí do mozku.

„Strýcu Jožine,“ řekla jsem a přistrčila pekáč, „vemte si tady buchtičku.“

A strýc Pepin snědl dvě buchty a prohlásil: „Su nějaké marodné.“

„No né,“ padla jsem na kolena a spráskla ruce nad těmi kopyty a kladívky a knejpy a dalším ševcovským náradím.

„Pozor!“ polekal se strýc, „ať mi to těma vašema vlasama ne-umažete, ale Francine, farář Zbořil si tak těžce zlomil nohu v kyčli, že bude lazar do smrti. Stréc Zavičák spravoval střechu na kostelní věži a smekla se s ním lavka a stréc letěl dolů, ale chytil se za ručičku hodin, a tak se držel rukama ručičky toho orloje, ale ručička povolila, ze čtvrt na dvanáct ta ručička klesla na půl dvanáctý a stréc, jak se shrkl, tak mu ruce vyjely z tý ručičky a stréc padl dolů, ale tam stojijó lípy a stréc padl do koruny jedné té lípy a farář Zbořil, jak se na to díval, tak sepnul ruce a viděl, jak z větve na větev padá stréc Zavičák a pak padl na záda, a farář Zbořil hned běžel mu gratulovat, ale přehlídl schod a padl a zlomil si nohu, a tak staré Zavičák musel nakládat faráře Zbořila a už ho vezli do prostijovské nemocnice.“

Vzala jsem dřevěné kopýtko na dámskou botku a pohládila je.

„To jsou krásný věci, vid', Francine?“ řekla jsem, ale Francin za-naříkal, jako bych mu ukazovala potkana nebo žábu.

„Je to krása, a jaká,“ pravil strýc a vytáhl cvikr, nasadil si jej na nos, a ten cvikr neměl skla a Francin, když uviděl ten cvikr beze skel na nose svého bratra, zakňučel, skoro zaplakal a obrátil se ke zdi a pak sebou házel a péra kanape sténala jako Francin.

„A co dělá stréček na Jezerech?“ zeptala jsem se.

Strýc mávl rukou s despektem a vzal Francina za rameno a natočil si ho a velikým hlasem mu s nadšením líčil:

„Tak stréc Metud na Jezerech začal být takové divné, a tak četl v novinách: Nudíte se? Kupte si medvídka mývala. A že stréc Metud neměl děti, tak si napsal na ten inzerát a za týden přišel ten medvídek mýval v bedýnce. No to bylo něco! Jako dítě, s každým se kamarádil, ale akorát že co viděl, tak všechno uméval, a tak strécovi Metudovi umyl budíka a troje hodinky tak, že už je nikdo nedá dohromady. Pak umyl jedné všechno koření. A pak zase, když stréc Metud rozmontoval bicykl, tak medvídek mýval mu to chodil umévat do potoka a sousedé chodili a říkali: Strýcu Metku, nepotřebujete takové krám? Našli sme to v potoce!, a jak už přinesli několik sóčástí, tak Metud se jde podívat, a medvídek mýval mu roznosil skoro celé bicykl. Ty buchty só ale dobrý. A ten medvídek chodil na záchod jedině na almaru, tak celý stavení smrdělo tím záchodem, nakonec všechno museli před medvídkem zamykat, a dokonce museli si i šeptat. Ty buchty só dobrý, škoda že su tak maroda. Ale medvídek dával pozor, kam si dávají klíč, a odemkl si, co před ním kde schovali. Ale nejhorší, že ten medvídek večer dával bacha, a jak stréc Metud dal tetičce hubičku, tak medvídek se sápal a chtěl taky, a tak stréc Metud musel chodit s tetičko Rozáró na rande do lesa, jako zasvobodna, a ještě pořád se otáčeli, jestli medvídek nestojí za nima. A tak se tedy nenudili, až jedné jeli na dva dny a medvídek se tak nudil o tom svatým Duchu, že rozházal ty veliký kachlový kamna v pokoji a doprasil tak nábytek a peřiny a prádlo v kostnu, že stréc Metud sedl a napsal do Moravské orlice inzerát: Nudíte se? Kupte si medvídka mývala! A od té doby je vyléčené z trudnomyslnosti.“

Strýc Pepin hovořil a jedl jednu buchtu za druhou, teď hmatal do pekáče, celý pekáč ohmatal, a když nic nenahmatal, mávl rukou a řekl:

„Su nějaké maroda.“

„Jako Bóchalena,“ řekla jsem.

„Co to plantáte za zmaty?“ rozkřikl se strýc Pepin, „Bóchalena byla baba, co práskala do sebe jabka, akorát že viděla vidění...“

„Z těch jablek?“ vpadla jsem.

„Prdlačky! Vidění, no baby mívají vidění, z kostela měla vidění,“ kuckal se strýc Pepin, „že nad naším městečkem letí v noci veliké kůň a temu koňovi hořela hříva a vocas, no a Bóchalena řekla tehdá: Bude válka, a ta válka taky byla, ale Francine, to loni bylo naše městečko auf! Baby padaly na kolena, já to viděl taky, nad náměstím a nad kostelem letěl vzduchem Ježíšek! Ale pak se to vysvětlilo, ten malinké pakátl Lolan pásl beránky, a jak cvičily ajroplány a táhly za sebó takové pytel a do toho se střílelo z mašinkvéro, tak zapomněli na lano a to lano, jak šlo po zemi, tak se omotalo o nohu Lolana, to je túze pěkný dítě, s bíléma vláskama, a jak ten ajroplán šel vzhůru, šlo i to lano a s ním i Lolan, a nad naším městečkem letěl vzduchem Lolan, ale baby myslely, že to letí Ježíšek, no kór když to lano zavadilo o lipy u kostela a ten Ježíšek padal jako stréc Zavičák z větve na větev, a na zem padl Lolan a povídá: Kde só mí beránci? A baby klekaly, aby jim požehnal.“

Vykládal strýc a jeho hlas byl zvučný a jásavý a hřměl pokojem.

Francin se oblékal, teď si natáhl kabát, redingot, rukou si zatlačil kravatu ve tvaru kapustového lupenu, upravila jsem mu kaučukový límec s ohnutými růžky, zvedla jsem oči a dívala se mu do očí, dala mu hubičku na špičku prstu.

„Na čtrnáct dní?“ šeptal. „Uvidíš, že tady zůstane čtrnáct let, a možná i na doživotí!“

Když jsem viděla, jak je nešťastný, obtiskla jsem na jeho rty to moje políbení a on se styděl, díval se na mne vyčítavě, že slušná

žena se takhle na veřejnosti nechová, i kdyby z té veřejnosti tady byl jen strýc Pepin, a Francin se mi vytočil z náručí a odešel zadním vchodem do kanceláře, slyšela jsem brzy skrz zdi, jak se rozletěly houpací skleněné dveře. Ach, ten Francin s tou „slušnou ženskou“, co jsem si jej vzala, tak pořád mi tyčil a vytyčoval pojem slušné ženy, kreslil mi vzornou ženskou, kterou jsem nikdy nebyla a ani nemohla být, já tak ráda jedla třešně, když jsem je však jedla po svém, tak lačně a dravě, rudl až do kořínků vlasů a já jsem nechápala příčinu jeho pobouření, až sama jsem viděla, že třešeň v mých ústech je důvod k jeho znepokojení, protože slušná žena takhle lačně třešně nejí. Když jsem na podzim drhla kukuřičné klasy, tak se zase díval na tu mou drhnoucí dlaň a na ty moje ohýnky v očích, a zase, slušná žena takhle nedrhne kukuřici, a když, tak ne s tím velkým smíchem a planoucíma očima jako já, že kdyby tohle viděl nějaký cizí mužský, že by v tom klasu drhnutém mýma rukama mohl vidět nějaké příznivé znamení pro svoji touhu.

Strýc Pepin rozložil na štokrleti ty svoje ševcovské poklady, pak si vyzul střevíček, a když vyjmenoval všechny součástky, nasadil si znovu cvikr beze skel a řekl slavnostně:

„A protože jste dáma mimořádně inteligentní, tak vám spravím všechny vaše rozbitý botičky, protože já jsem dělal boty pro dvorního dodavatele, které se těšil přízni nejen císařského dvora, ale přízni celého světa, kam rozvážel boty...“

„Na kole,“ řekla jsem.

„Prdlačky!“ zařval strýc Pepin. „Copak takové dvorní dodavatel je nějaké myškař nebo sběratel kůží? Ten má lodě a vlaky, takovýho kdyby potkal císař na kole...“

„Jo císař taky jezdil na kole?“ spráskla jsem ruce.

„Ale co to capete jak mladý straky?“ křičel strýc. „Povídám, takovýho dvorního dodavatele kdyby potkal císař na kole, tak mu vezme...“

„To kolo,“ řekla jsem.

„Prdlačky! Ten titul a ze štítu toho vorla!“ kuckal se strýc Pepin a chrčel, avšak když se podíval na štokrle, blaženě se usmál, vytáhl kelímek, otevřel jej, přivoněl a dal přivonět i mně a mávl rukou:

„Gratulujte si, švagrová, tak tohle je ševcovská smůla anobř obuvnický pop,“ řekl strýc Pepin a položil otevřený kelímek na židli.

A skrz zeď bylo slyšet v zasedací síni, jak rachotí židle, tlumený hovor, šoupání podrážek, pak židle utichaly a Francin zahájil zasedání a tichým hlasem přednášel zprávu o hospodaření pivovaru za poslední měsíc.

„Strýcu Jožine,“ osmělila jsem se, „takový dvorní dodavatel, ten dodával boty do velkostatků, do dvorů, že ano?“

„Prdlačky!“ řval strýc Pepin, „co to tady capete jako malý děcko? Copak dvorní dodavatel má co dělat s krávama a obilím? Takové dvorní dodavatel je děsně nervózní, staré Kafka byl tak nervózní, že když si jeho holčička každó chvíli rozbila hlavu o rohy nábytku, tak staré Kafka, dvorní dodavatel, vzal z dílny celé koš vycpávek na ramena a těma vycpávkama obložil každé roh nábytku, no a že byl nervózní, tak otevřel tak prudce dveře, že tu svoji dcerušku těma dveřma omráčil, a Látal mu poradil, ať dá jen jednu vycpávku na čelo svý dcerušky.“

„Látal, strýcu Jožine, to byl Francinův bratranec?“ řekla jsem.

„Hovno,“ zakřičel strýc Pepin, „Látal byl učitel! Loni se zřítil z prvního poschodí, když vykládal, co to je čas rovnoměrné... a že to je, jako když vlak jede jede jede jede jede... a Látal sekal oběma rukama a jako vlak poskakoval k otevřenému voknu a z toho vokna vypadl a celá třída se radostně nahrnula k voknu, jistě si pan učitel zpřelámal nohy v tulipánech, ale Látal už tam nebyl, obešel to dvorem a po schodech nahoru a zase, vlak jede jede jede jede... a tak zase vstoupil do třídy za zády žáků, kteří se vykláněli z vokna!“

A v zasedací síni skrz zeď bylo slyšet hlas předsedy, pana doktora Gruntoráda:

„Pane správce, kdo to tam tak nelidsky řve?“

„Prosím můj bratr přijel na návštěvu,“ řekl Francin.

„Tak pane správce, jděte a vyříd'te panu bratrovi, ať se mírní! Že tenhle ten pivovar je pivovar náš!“

„Ten Látal měl za ženu Mercinu, vaši sestřenicí, že, strýcu Jožine?“ řekla jsem něžně.

„Ale kdepak! Mercinu si vzal stréc Vaňura, ten kuchař, jak jezdil balkáncukem, ten bydlel tady v Čechách, někde v Mnichově Hradišti, a že ten balkáncuk projížděl Mnichovým Hradištěm jedno týdně, tak Mercina v půl jedenáctý dopoledne pustila psa, ten šel na nádraží, stréc Vaňura se vysklonil z balkáncuku a pustil veliké balík kostí a ten pes to vzal dom, ale letos, jak Vaňura pustil ty kosti, tak ten balík porazil přednostu stanice a Vaňura musel platit za znečištění uniformy!“ křičel strýc Pepin.

A znovu vzal můj střevíc a nasadil si ten cvikr beze skel a radostně vyřvával: „Co máte z takových hlópostí, já vám ještě jedno vysvětlím všechno a pak vám to dám do rucí a sama to zkusíte! Tak tohle je pariser šnyt, a tohle na botičce je nárt neboli gelenk anobř ohbí. Tohleto je ale podešev anobř podrážky, a tohle zase je podpatek neboli absac. Pamatujte, švagrová, že kdo chce být obuvníkem neboli ševcem, tak musí mít výuční list, a takové list je to samý, jako když máte maturitu neboli doktorát. Dvorní dodavatel Weinlich...“

„Ulrich?“ nastavila jsem dlaní ucho.

„Weinlich!“ řval strýc, „Wein jako víno, tak jeden blbec zbacal boty a donesl je temu dvornímu dodavateli Weinlichovi a ten dodavatel povídá: Dyk vy jeden člověče, vy jste ty boty zkazil, co já teďky s tím? A ten blbec povídá: Tak to prodejte židům. A Weinlich byl sám žid a už řval: Copak ti židi jsou nějaký prasata?“

„Pepinku,“ řekla jsem tiše.

„Hovno!“ hřímal strýc a hrozivě se nade mnou vztyčil, „já jsem všade měl pochvalu, a potom, copak takové fajnové pán se bude se mnó kamarádit? Tak jaké Pepinku? Švagrová, ste hlópá jako dopoledne ve zkóžkách!“

A strýc si dal pěstí do čela takovou ránu, že cvikr zaletěl pod almaru, pohled na můj střevíček ale strýce zchladil, posadil se a prstíčkem ukazoval a dál mne poučoval s řevem:

„A tady tohle je, jak jsme již řekli, absac neboli podpatek a na tom podpatku neboli absacu je patka neboli patníček anobřž odkolek, mezi obuvnickými profesionály též takzvaný kédr!“

Vzala jsem do prstů železnou dlouhou lžící, která na konci byla drsná jak volský jazyk, a řekla jsem: „Strýcu Jožine, tohle je abnémr, že?“

„Cože?“ zařval raněný strýc, „abnémr je tohle, abnémr anobřž odnímáček, ale to, co držíte v rucích, to je rašple neboli škrabačka anobřž struhák!“

A rozletěly se dveře a ve futrech stál Francin, tiskl si dlaní kravat a rozpráhl ruce a poklekl, poklonil se strýci Jožinovi a potom mně až po pás a řekl:

„Vy dva huláni, co tady tak řvete? Jožko, proč tak hulákáš?“ a položil dlaň do otevřeného kelímku s popem.

„To ne já,“ breptal strýc Pepin.

„Tak kdo? Snad... já?“ ukázal oběma rukama na sebe Francin.

„Tady někdo, ve mně,“ řekl strýc Pepin a štrikoval prstíčky v rozpacích.

„Mírněte se, zasedá rada pivovaru, sám pan předseda mne s tímhle vzkazem sem poslal,“ zvedl ruku Francin a couval na chodbu...

A pak bylo slyšet zas jeho tichý hlas. Francin dál přednášel zprávu, v které vysvětloval, jakým způsobem se příštího měsíce vyrovnají pasiva měsíce, který právě uplynul. Přinesla jsem kbelík se sádlem a mazala jsem strýci Pepinovi krajíc za krajícem, když chtěl hovořit, podala jsem mu další krajíc, avšak v zasedací síni hlas Francinův přestal, ozvalo se šoupání podrážek, pak výkřiky, rachotily nohy Thonetových židlí, jako by všichni členové správní rady vstali, myslela jsem, že už je konec zasedání, ale hlas předsedy

správné rady pivovaru, pana doktora Gruntoráda, volal: „Přerušuji zasedání na deset minut!“

A dveře spojující kancelář s chodbou se rozletěly jakoby kopancem a teď do pokoje vběhl Francin, ruku si tiskl ke kravatě a křičel:

„Kdo mi podstrčil na židli to lepidlo? Hrůza! Přilepil jsem si tak pevně arch papíru, že jsem nemohl tu stránku obrátit! Pan de Giorgi mi pomáhal a zalípal se tak, že nemohl odtrhnout od zeleného sukna ani svoje ruce! A pan předseda si zalípal tak cvikr, že se mu přilepil na nos! A hlavně já jsem si přilepil prsty ke kravatě, podívejte se!“ Francin odtáhl ruku a gumičky držící kravatu se napnuly.

„Přinesu trošku vlažný vody,“ řekla jsem.

Ale Francin prudce škul rukou a gumičky se napnuly a přetrhly a ruka s kravatou odstřelila a gumičky sekly Francina do krku a on zanaříkal tiše jak chlapec: „Au!“

Strýc Pepin vzal víko kelímku, dal je Francinovi před oči a řekl pyšně:

„To vyrábí středisko obuvnického světa ve Vídni, firma Salamander!“

A strýc si přidržel na nose cvikr beze skel.

Každý měsíc jezdil Francin do Prahy na motocyklu, ale pokaždé se mu něco polámalo, že musel spravovat. Avšak vracel se rozjařený, krásný, a dopodrobna jsem musela vyslechnout, co všechno musel udělat, aby z nepojízdného oriona udělal zase motocykl, který vždycky dojel. Dojel znamená, že se motocykl vrátil do pivovaru, že tedy i někdy motorku dotlačil. Nikdy ale nenadával, tlačil celý ten krám deset, patnáct, někdy ale pět kilometrů, a když dotlačil oriona ze Zvěřinka, vesnice vzdálené tři kilometry, liboval si Francin, že se to už lepší. Dneska se Francin vrátil z Prahy tažený kravským potahem. Když zaplatil sedlákovi, vběhl do kuchyně a tak jako vždycky jsem jej objala, zase jsme si stoupli pod stahovací lampu, a kdo by se díval oknem, tak by se divil. To když se Francin vrátil z Prahy, tak pokaždé byl takový rituál, že Francin zavřel oči a já jsem mu sáhla do náprsní kapsy, ale Francin zavrtěl hlavou, pak jsem mu sáhla do levé kapsy, a Francin vrtěl hlavou, a pak jsem mu rozepjala kabát a sáhla mu do kapsy od vesty, a Francin vrtěl hlavou, a pak jsem mu sáhla do kapsy kalhot a Francin zakýval hlavou a pořád měl blaženě zavřené oči, a já jsem vždycky z nějakého úkrytu jeho šatů vytáhla malinký balíček a z toho balíčku, který jsem pomalu rozbalovala a předstírala úžas a radost, vybalila jsem prstýnek, jindy brož, jednou i náramkové hodinky. Tenhle ten rituál ale nebyl první, předtím, když Francin se vracel z Prahy, kam jednou měsíčně jezdil do Pivovarského domu, když vešel, vždycky vyčkal, až se stmívalo, poručil mi, abych zavřela oči, a já jsem zavírala oči, jen vstoupil do kuchyně, Francin mne odvedl do pokoje, posadil mne před zrcadlo a prosil mne, abych mu slíbila, že se nebudu dívat, a když jsem mu to slíbila, tak mi nasadil krásný klobouk, a Francin pravil, tak už, a já jsem se dívala do zrcadla a vzala si ten klobouk do prstů a nasadila

si jej podle svého gusta, otočila jsem se a Francin se mne optal: „Kdo ti to, Maryško, koupil?“, a já jsem řekla: „Francin,“ a políbila jsem mu ruku a on mne pohladil, a jindy mi přinesl něco, co mi dal na krk a mě to studilo, a otevřela jsem oči a v zrcadle se třpytil náhrdelník z jablonecké bižuterie a Francin se mne ptal: „Kdo ti to koupil?“ A já jsem mu políbila ruku a řekla: „Ty, Francin.“ A on se zeptal: „A kdo je to Francin?“ A já jsem řekla: „Můj mužíček.“ A tak každý měsíc jsem dostala nějaký dárek, Francin měl všechny míry mého těla, znal je z paměti, zdaleka se vždycky vyptával, co bych asi tak chtěla mít? A já jsem to nikdy neřekla přímo, vždycky jsem o něčem vyprávěla a Francin se dovтіpil a pak, když poprvně mi přinesl prstýnek, stoupl si pod stahovací zelený lustrík a poprvně mě naučil, abych prohledávala jeho kapsy a kapsičky, a já jsem vždycky odhadla, kde asi tak ten dáreček je, ale vždycky jsem tam šla až nakonec, abych Francinovi udělala radost.

Dneska, když se vrátil tažený kravským potahem, poprosil mě, abych zavřela oči. A cosi odnesl do pokoje. A pak v pokoji zhasl a vzal mě za ruku a odvedl mne se zavřenýma očima, posadil mne na křesílko před zrcadlo, pak šel a stáhl záclony, slyšela jsem, jak cvaklo víko, myslela jsem si, že mi koupil kufřík na klobouky, pak jsem slyšela, jak zasunul zástrčku do zdířky, myslela jsem si, že mi koupil nějakého robota, patentní vařič nebo horské slunce, a pak jsem uslyšela sršící, zvolna stoupající dunění. Francin mi položil ruku lehce na rameno a řekl: „Už.“ A otevřela jsem oči a to, co jsem viděla, bylo nádherné. Francin stál jako kouzelník, v prstech držel trubičku, ve které to bledě modře svítilo, takové tučné fialové světlo, které svítilo na Francinovy ruce a tvář a šaty, fialový dušený požár ve skleněné trubičce, kterou Francin přiblížil k mé ruce, a moje paže byla magnetická, cítila jsem, jak z toho světla srší fialové piliny, nehmotné jiskérky, které do mne vstupují a mne provoňují tak, že voním letní bouří, i vzduch v pokoji voněl, jako voní vzduch po úderu blesku, a Francin zvolna zvedl krásnou věc a přiblížil si

ji ke své tváři, viděla jsem zase ten jeho krásný profil, jak Gunnar Tolnes tady Francin slavnostně stál, a potom tou trubičkou sjel nad otevřený kufřík a tam na červeném plyši, vystlaném i na víku, tam byly do vějíře zastrčeny všelijaké štětečky, rourky, zvonky, všechno bylo skleněné a uzavřené jako láhve, desítky nástrojů ze skla, a Francin vytáhl trubičku a vzal z toho kufříku a zapojoval do bakelitového držáku jeden ten krásný předmět za druhým a pokaždé se ta skleněná nádobka rozzářila a vyplnila fialovým světlem, které sršelo a přecházelo do lidského těla, jak kdo by potřeboval. Francin měnil a vyzkoušel všechny ty elektrody s náplní neonového plynu a tiše hovořil: „Maryško, teď strýc Pepin může řvát, teď mi mohou dělat protivenství v pivovare, jak kdo bude chtít, mne může urážet, tady... tady jsou ty léčivé jiskry, které se mění ve zdraví, vysoké frekvence, které dávají novou radost ze života, novou životní odvalu... Maryško, to je i pro tebe, pro tvoje nervy, pro tvoje zdraví, tady tohle je katoda, která léčí uši, tadyta katoda masíruje srdce, považ, fosforeskující sršení, které ti zušlechťuje srdce! A tadyto je na hysterii a epilepsii, ten fialkový ozon od tebe odejme touhu na veřejnosti provádět věci, které si slušný člověk může pouze myslet nebo je dělat doma, a další elektrody jsou na ječná zrna a jaterní skvrny, natržené svaly, proti migréně, patnáctá je proti překrvení mozku a halucinaci,“ hovořil tiše Francin a přede mnou se rozvíjely neonem plněné tvary pokaždé jiné, spíš se ty elektrody podobaly velikým pestíkům nebo tyčinkám nebo květům orchidejí než léčebným nástrojům, naslouchala jsem a poprvé jsem byla tak překvapena, že jsem nebyla schopna něco říct, i když elektrody na halucinaci a vysoké frekvence na hysterii a epilepsii skrývaly přímou nárážku na mne, neměla jsem důvod se bránit, tak mne ta fialová krása ochromila. Francin nasadil elektrodu ve tvaru sluchátka, přiblížil mi ji k čelu, dívala jsem se na sebe do zrcadla, a to byla tedy paráda! Vypadala jsem jako krásná rusalka, jako ty slečny na secesních obrazech, fialová, s kadeří s fialovou bouří polárního

záření! A opět se Francin naklonil nad kufrík a do bakelitového držáku zastrčil neonový hřeben, ten neonový hřeben tak zářil jako reklama nad nějakou galanterií ve Vídni nebo Paříži a Francin se ke mně blížil, nasadil mi ten sršící hřeben do vlasů, dívala jsem se na sebe do zrcadla a věděla jsem, že nic už si víc nemohu přát než pročesávat si tímhle hřebenem svoje vlasy. A Francin zvolna, jako by to věděl, projížděl tím svítícím hřebenem mé bouřlivé vlasy, sahající až na zem, a zase se vztyčoval a zase mi je projížděl vysokými frekvencemi napojeným hřebenem, začala jsem se celá třást, musela jsem sama sebe obejmout, Francin oddychoval tiše, pokaždé se nemohl ubránit, aby nevnořil celý obličej do těch mých vlasů, kterým dělala ta fialkově studená bouře tak dobře, že když hřeben se vracel, konečky vlasů se zdvihaly za ním, a zase ten dolů skrz moje vlasy se deroucí fialový hřeben, ten modrounký člunek padající peřejemi, vodopádem mých vlasů, ten fialovým morkem naplněný dutý hřeben ze skla! „Maryško,“ šeptal Francin a posadil se za mne a znovu zvolna protahoval hřeben mýma elektřinou nabitýma vlasama. „Mary, tohle budeme dělat každý den, to jsem přinesl, abych modrou barvou zmírnil všechno životní dění, utišil ti nervy, zatímco pro mne budou elektrody barvy spíš červené, které zrychlují krevní oběh a vzpružují životní organismus...” hovořil ti chounce Francin a z kumbálu za kuchyní se ozývaly údery kladivem a stoupal rozčilený a čím dál více se zlobící hlas, strýc Pepin, který přijel na čtrnáct dní, byl u nás už celý měsíc, a Francin, když jsem ho hladila pod lampou a ohybem ruky mu odnímal strach, řekl mi, že má hrůzu z toho, že u nás Pepin zůstane celých dvacet let a možná že na doživotí. A strýc Pepin nám spravoval boty a střevíce v kumbále, kde i spal, ale to nebyly boty, to bylo něco živého, s čím strýc Pepin zápasil, dával to na lopatky, nadával tomu celé dny tak, že jsem slyšela nadávky, které jsem nikdy neslyšela, a nadto každou půlhodinu strýc vzal tu botu, kterou spravoval, a když jí vynadal, tak s ní praštil, zahodil ji, seděl na stoličce a trucoval, aby, když

se uklidnil, pomalu se otočil, zadíval se na botu, poprosil ji za odpuštění a zase ji zvedl, pohladil a dál ji flokoval, stahoval dratví, a že měl nějak nešikovné prsty, vždycky zakřičel tak, že jsem přiběhla, že si vrazil knajp do prsou, avšak ono to bylo pouze to, že dratev se nedala protáhnout podrážkou, a celá ta bota hrozila a taky to udělala, jako stočené péro, když vyskočí z gramofonu, tak ta bota se vymrštila jak mýdlo z dlaní a vyskočila až na skříň a na stropu, jako by v ní byl nějaký motorek, a když letěla strýci z rukou, strýc skočil po botě, jako skáče brankář robinzonádou po míči...

A teď strýc křičel: „Sakra! Sakra!“

Francin položil neonový hřeben, na přístroje v kufříku položil plyšovou dečku, zadíval se směrem strýcova křiku a řekl:

„Ty fulgurační proudy mi dodaly hned napoprvně sílu.“ A uložil kufřík na skříň, pak jsem zatáhla za knoflík a záclona v okně vyletěla vzhůru a porcelánový knoflík mne lehce cvakl do zubů, přes ovocný sad jsem viděla běžovou sladovnu, jakýsi sladovnický kráček s bachratou lampou v prstech po schodech do prvního patra, pak zmizel, a zase se objevila ta lampa o poschodí výš, zase zmizela, aby se objevila, a pořád každým schodem stoupala ta lampa, jako by kráčela večerním pivovarem sama, samotná kráčející lampa po schodišti vzhůru, pak ta lampa zmizela, ale znovu se objevila a kráčela z okénka do okénka krytým mostkem, který spojoval sladovnu s varnou. Ale kdo to tam kráček tak nazdařbůh, kdo to nesl lampu jen proto, aby ta lampa jakoby stoupala sladovnou a pivovarem sama? A stála jsem u okna a jako lovec jsem čekala na srnce, který mi musel vyjít na mýtinu... a moje tušení mnou otřásl. Teď ta lampa se objevila až na stokách, kam nikdo nechodí tenhle čas, tam, kde je pánev veliká jako kluziště na hokej, nádoba, ve které chladne celá várka piva, mladinky... a teď lampa tam kráčí, lampa, která jako by věděla, že já se na ni dívám, lampa nesená jen kvůli mně, deset velikých čtyřmetrových oken na stokách je vykryto žaluziemi, pootevřenými jen na škvíru, jako jsou okenice v Itálii a Španělsku,

a ta lampa kráčí neustále, je přerušována těmi stovkami žaluzií, na proužky rozstříhaný pohyb rozsvícené lampy, která teď se zastavila, viděla jsem, jak se okenní rám s žaluziemi otevřel a kdosi s lampou vyšel na střechu lednice, v které je hora ledu veliká na čtyři patra, dvanáct set řů zamrzlé řeky, ledového stropu, který řůru za řůrou shora nasypává do lednice korečkový výtah, lednice, která proti horku je shora kryta půlmetrovou vrstvou písku a říčních oblázků, na kterých od jara do podzimu kvetou netřesky, statisíce netřesků mezi polštáři zeleného mechu... a tam teď stojí bachratá lampa, kterou tam přinesl někdo z pivovarských dělníků, nějaký sladovník... otevřela jsem okno a slyšela shůry příjemný mužský hlas, jako by si ta rozsvícená lampa zpívala... už je ta láska, už je pryč, bejvalo jí malounko, moje zlatá panenka, už není víc... nezbylo už po ní nic... v hluboni u Nymburka zmizela... A z kumbálu se ozval Francinův křik: „Proboha tě prosím, Jožko, nech toho!“ A pomalu jsem vyšla z pokoje, ani jsem se dneska nedívala, jak elektrický proud pomalu zhasíná, jako ta láska, která v hluboni utonula, Francin už rozsvítil lampy, vyšla jsem na chodbu a tam seděl na židličce Francin, obě ruce si tiskl na prsa a domlouval strýci, aby už všeho nechal, a když tady je, ať si čte, ať chodí do kostela, do biografu, ale ať je v domě ticho a klid... Francin chtěl vstát, ale nějak to nešlo, pokusil se ještě jednou, ale s židličkou byl srostlý, zaclonila jsem si dlaní ústa, tolik jsem se polekala, protože jsem věděla, že Francin si sedl do kelímku se ševcovským popem, Pepin byl zkroušený, tak rád by bratrovi spravil všechny boty, tolik o tom vypravoval, protože měl bratra nejvíc, co kdy měl rád na světě, nejradši, Francin se chtěl silou zdvihnout, ale nemohl se odtrhnout a naklonil se a skácel se, ležel na podlaze a s ním i židle, poklekla jsem a snažila jsem se Francina odtrhnout, ale ševcovská smůla anobřž pop přilepila Francina tak pevně, že vypadal jak pokácená socha sedícího Krista, strýc Pepin tahal Francina za ramena, zkusila jsem si lehnout za Francina a protisměrem táhnout za židli, ale zdálo se, že spíš svého muže a Pepin

svého bratra přetrhneme, než jej dostaneme z té situace, vstala jsem a moje vlasy zvedly cosi, vzala jsem do prstů vlasy, stáhla je na klín a viděla jsem, že vlasy se mi přilepily do druhého kelímku se ševcovským popem neboli smůlou, vzala jsem nůžky a odstříhla kelímek i s konečky vlasů, jak Bula sicilská ležela teď ta krabička zapuštěná do provázků mých vlasů. Francin, když viděl, co se to stalo s mými vlasy, vzepjal se jako kůň a krásný zvuk trhající se látky zařičel kumbálem a Francin se vykutálel a stál zas krásný, s očima plnými zdravé a dravé srčící zlosti, bral kopyta a kelímky a krabičky floků, a strýc Pepin, myslela jsem, že by mu tenhle pohled měl srdce trhat, ale Pepin s nadšením podával bratrovi všechno to, co mohlo hořet, a Francin s čím dál větším ulehčením to házel do plotny. Ševcovský pop se rozhořel tak prudce, že nadzvedával tálky, a plamen byl vsrkáván rourami až do komínu, skoro dvoumetrový plamen, dlouhý jako moje vlasy.

Strýc Pepin nejraději sedával za humny, ukryt z jedné strany ovocným sadem, z druhé strany komínem, u kterého byly vyrovnané dubové dýhy všech velikostí, dýhy, ze kterých se v bednárně dělaly sudy, podle potřeby štěňata, čtvrthektolitry, půlky a hektolitry a dvouhektolitry anobřz tupláky a pak veliké padesátihektolitrové a stohektolitrové sudy, ve kterých ve spilkách a sklepích byly uloženy celé várky piva, sudy, ve kterých zráló pivo na pivo obyčejné anebo ležák. Tady strýc Pepin, když nemohl ševcovat, tady si našel klacek a chodil s ním podle humen a cvičil parádní marše, souboje na bodáky. Aby tolik nekřičel, prosil mne Francin, abych na strýce dohlédla.

„To je dobře, švagrová, že jdete,“ řekl Pepin, „von je Francin nějaké chabrus na nervy, nervóza, podle spisku páně Batisty by si měl omévat přirození vlažnó vodó anebo se pohybovat na zdravým vzduchu. Ale když už jste tady, tak budeme držet školu anobřz šulbildunk, protože já jsem měl samý jedničky, pochvalná vyznamenání, ne jako jeden blbec, Hanák, které při přehlídce vystópil a povídá plukovníkovi von Wuchererovi: Pantáto, tady máte ty vaše tule a talony a já jdu dom, já vojákem nebodo... a plukovník řval na šarže: Co to tady máte za choleru?“

„Pepinka,“ řekla jsem.

„Hovno!“ zařval strýc Pepin, „mě dávali všem za vzor, a copak mě plukovník Wucherer znal? Copak si může pamatovat tisíce chlapů? To jednó jel za slečnama a dva vojáci, blbci, zastavili ten kočár, aby se svezli, a teď viděli, že v kočáře je rozvalené von Wucherer, a vojáci salutovali a von Wucherer povídá vlídně: Tak kampak, vojáčci, jedete? A voni: Jedeme na dovolenó. A von Wucherer povídá: Kdo jede na dovolenó, musí mít urlaubšajn, kdepak ho máte? A vojáci se šacovali a von Wucherer povídá jednomu: Jampak se jmenujete?

a ten voják řekl: Šimsa! A von Wucherer se zeptal toho druhýho vojáka: A jakpak se jmenujete vy? A ten druhý povídá: Řimsa! A ten voják, které řekl, že se jmenuje Šimsa, začal utíkat do polí, a tak von Wucherer zavelel: Řimso, sofort přivést toho Šimsu! Jenže ten Řimsa utekl s tím Šimsó a plukovník von Wucherer obrátil kočár a hnal hřebce nazpátek do kasáren a hned se ptal, u kterého cukru je ten Šimsa a Řimsa? A v listinách nebyl ani Řimsa, ani Šimsa, tak plukovník von Wucherer, které říkal, že má paměť jako fotografické aparát, dal v kasárnách nástup a chodil od jednoho vojáka ke druhému, bral ho za bradu a díval se mu zblízka do očí, jako by mu chtěl dát hubičku, tak dva dny, ale nepoznal ani toho, které se představil Řimsa, ani toho, které si říkal Šimsa, tak copak takové plukovník může si pamatovat Pepinka?“

„Pssst,“ řekla jsem, „odpoledne bude zasedat správní rada.“

„To je pravda,“ řekl strýc tichounce, „ale teďka vás tedy naučím, kolik sóčástí má kvér,“ a strýc vzal klacek, vzal jej tak opatrně a znalecky, jako by to byla skutečná vojenská puška, ukazoval na ni a postupně vyjmenovával všechny součásti a zakončil. „Tak tohleto je kolbenšuh neboli botka a tohleto je takzvaný myndunk anobřž ústí...“

„Nad Labem,“ řekla jsem.

„Hovno! Co to capete jak mladý straky? Ústí je město, ale tohle je myndunk neboli ústí, no tohleto kdybyste tak řekla zupákovi Brčulovi, tak by vám jednu pleštil a zatřepala byste se jako králík!“

A přes ovocný sad bylo slyšet zlostné zavírání oken v kanceláři a z úctárny vyběhl Francin v bílé košili, viděla jsem ho, jak běží vysokou trávou, jak se uhýbá větvím stromů, byl to krásný pohled na běžícího muže, jak přes překážky vyskakoval napřaženou nohou, aby dopadl do trávy, tu druhou nad trávou skoro ve vodorovné poloze, a opakoval střídavě nohama celý ten krásný, nad vrcholky trav se přesunující pohyb. Když doběhl, viděla jsem, že v prstech svírá redis pero číslo tři.

„Vy dva huláni, co tady zase vyvádíte?“

„Hrajeme si na vojnu,“ řekla jsem.

„Hrajte si, na co chcete, ale potichu, slečna účetní rozlila celou láhev inkoustu!“ křičel potichu Francin.

„Tak kde si máme hrát?“ povídám.

„Kde chcete, vylezte si třeba na komín, jen ať vás není slyšet... celej žurnál polila inkoustem!“ volal Francin, rukávy bílé košile měl v loktech nadkasané gumičkami, teď se obrátil a už neběžel, brouzдал se vysokou trávou, dívala jsem se za ním a on se otočil, dala jsem polibek do dlaně a vyfoukla to políbení jako peříčko za ním.

„Na komín?“ divil se Pepin.

„Na komín,“ řekla jsem.

A Francin zmizel za větvemi, jeho bílá košile teď vešla do kanceláře.

„Tak tedy: Direkción!“ zvolal strýc Pepin a vystoupil na první kramli, pak se rozmyslel, seskočil a řekl: „Až po vás.“

A to, o čem jsem od prvního dne v pivovare snívala, abych našla sílu a vylezla na pivovarský komín, to se tyčilo a stoupalo přede mnou, zaklonila jsem hlavu a chytila se první kramle, perspektiva ubíhala vzhůru stále se zmenšujícími a zmenšujícími kramlemi, ten šedesátimetrový komín v tom zkrácení pohledu se podobal těžkému napřaženému dělu, to, co mne lákalo, byl vlající zelený trikot, zatímco dole byl vánek, ten zelený trikot vlál a až do otevřeného okna jsem slyšela, jak ten zelený trikot vydává zvuk rachotícího plechu, a já jsem se chytila první kramle, uvolnila jsem ruku a rozvázala zelenou mašličku, která mi poutala vlasy, a rychle jsem ručkovala, nohy jak spřažené nápravy dostaly ten samý rytmus, v polovičce komína jsem ucítila první nápor proudícího vzduchu, vlasy se mi vzduly, skoro mne předběhly, celá jsem se najednou ocitla v mých rozpuštěných vlasech, které jak hudba kolem mne se rozprostřely, několikrát se moje vlasy položily na kramli, musela jsem dávat pozor a zpomalit práci nohou, protože jsem si šlapala

do vlastních vlasů, ach, kdyby tady byl Bod'a, ten by mi přidržel ty moje vlasy, proměnil by se v anděla a tak v letu by dával pozor, aby se mi nedostaly vlasy do drátů a řetězu, tak nějak se podobalo to moje stoupání na komín jízdy na bicyklu, počkala jsem chvíli, vítr jako by si umínil, že vychutná moje vlasy, zvedl a přehrnul mi je tak, že jsem měla dojem, že visím za vlasy na uzel přivázaná několik kramlí nade mnou, pak vítr naráz ustal, vlasy se rozvázaly a zvolna, jako uvolněné zlaté ručičky na kostelních hodinách padaly ty moje vlasy, jako by mi z hlavy rozevřel a teď zvolna zavíral chvost zlatý páv. A já toho využila a rychle ručkovala, pohyb nohou uváděla v soulad s prací rukou, až jsem položila celou ruku na obrubník komínu, chvíli oddychovala jako závodní plavkyně, když doplave závod v bazénu, a pak jako z vody jsem se vytáhla oběma rukama, přehodila nohu na obrubník, zachytila se hromosvodu a vytáhla zvolna, jak ze sirupu, druhou nohu, stáhla za sebou vlasy, posadila se a vlasy si přehodila přes klín. A najednou se zvedl vítr a vlasy mi vyklouzly z dlaně a ty moje zlaté vlasy vlály zrovna tak jako loni před prvním jarním dnem, plápolaly ty vlasy jak chalupy v mělkém a bystrém potoce, držela jsem se jednou rukou hromosvodu a měla jsem dojem, že jsem bohyně lovu Diana s kopím, tváře mi hořely nadšením a cítila jsem, že kdybych neudělala v tomto městečku nic víc než to, že jsem vylezla na tenhle komín, že by toho nebylo moc, ale mohla bych z toho žít kolik let, možná i celý život. A naklonila jsem se a z hlubiny jsem viděla, jak strýc Pepin je tak malinký, jen andělíček s hlavou a rukama, podivila jsem se, že jsem až doteďka měla dojem, že strýc Pepin má husté kučeravé vlasy, ale teď jsem viděla, jak ke mně stoupá plešatá hlava s řídkým věncem vlasů, teď ta hlava se položila na samý obrubník, zpod sebe vytáhla druhou dlaň a zachytila se obrubně, podíval se na mě a jeho obličej taky zářil štěstím. Vytáhl se na komín, a jako by ani nevěděl, čím hrozí hloubka, strýc Pepin se postavil, rozkročil, jednu ruku založil do pasu a druhou si stínil oči.

„Sakra, švagrová,“ řekl s obdivem, „tady by bylo pěkný beobachtungštele neboli pozorovatelná.“

„Anobř rozhledna,“ dodala jsem.

„Prdlačky! Rozhledna je pro civilisty, ale pozorovatelná anobř beobachtungštele je pro vojsko, pro vojsko, který je ve válce a sleduje pohyby nepřítelů! Švagrová, jak jste inteligentní krasavice, tak tohle kdyby slyšel hejtman Tonser, tak vás pleští šavlí a zařve na vás: Jebem vám čurce nadrobno!“

„Pepinku,“ řekla jsem a špláchala si nohy ve studánce vzduchu.

„Ale sakra, co by mně jebal čurce nadrobno? Mě měl rád, já jsem mu nosil šavli!“ kuckal strýc Pepin a nakláněl se nade mnou a jeho obličej byl hrozivý jak kamenný chrlič na střeše kostela.

„Co máte z toho!“ mávla jsem rukou. „Není to, strýcu Jožine, krása?“

A dívala jsem se po mělké krajině, vroubené kopci a lesíky, dívala jsem se na městečko a zjistila, že do našeho městečka se lze dostat jen přes vodu, že to je vlastně ostrovní město, nad městem se řeka, která obtékala město, rozdvojovala a kolem hradeb tekly dva potoky, které zase za městem se spojovaly v řece, že vlastně každá výpadová ulice z městečka má dva mosty, dvě lávky, zatímco přes řeku je bílý kamenný most, na kterém stáli lidé, opírali se o zábradlí a dívali se na pivovarský komín, na mne a strýce Pepina, na moje vlasy, které pleskaly ve vzduchu, a ve slunci se ty moje vlasy třpytily a zářily jako papežská vlajka, zatímco dole bylo bezvětrí. Přes řeku se tyčil chrám a ve výši mé tváře byl zlatý ciferník hodin na věži a kolem chrámu v soustředných kruzích se táhly ulice a uličky a domy a stavení, z každého okna jak peřiny byly vyplazené petúnie a karafiáty a červené pelargonie, celé to městečko bylo vroubené kraječkou hradeb a shora vypadalo jako seříznutý chalcedon. A na bílý most se vřítela hasičská stříkačka, přilby hasičů se třpytily a trubač držel zlatou trumpetu a troubil Hoří! A všichni hasiči měli bílý režný stejnokroj, červená stříkačka hřměla přes most jako

orchestrion, hasiči se drželi kramlí a stáli na tom hasičském řinčícím oltáři, který teď se zasunul za stavení a zahrady.

„Je to pravda, strýcu Jožine, že jsi na frontě pásł kozy?“ povídám.

„Kdo to řekl?“ zařval strýc Pepin a posadil se na obrubník a pak si lehl na záda, založil ruce pod hlavu.

„Trafikant Melichar,“ povídám.

„Copak trafikant a invalida může být ve válce?“ řval strýc.

„Povídali, že Melichar za války byl hejtmanem, včera že hejtman Melichar řekl, nedej bože, aby byla válka, a já tak dostat toho Pepinka na execírku pod sebe,“ řekla jsem a přidržela se hromosvodu a dívala se dolů na pivovar, a zase jsem se divila, že pivovar je za městem, že je kolem dokola obehnán zdí jako to městečko na druhé straně, že ale podle zdí jsou vysoké stromy javorů a jasanů, které tvoří také čtverec, a že ten pivovar se podobá klášteru nebo nějaké pevnosti, vězení, že každá zeď je vroubena nejen ostnatými dráty, ale každá ta zeď a každý sloup má na horních cihlách do betonu zapuštěny střepiny zelených lahví, které shora se třpytí jako ametysty a amaranty.

„Copak mě mohl vidět... i kdybych ty kozy pásł?“ řekl strýc a dál ležel a díval se do nebe, nohu přehozenou přes pokrčené koleno, a péroval volným nártem.

„Dalekohledem,“ řekla jsem.

„Ale copak císař půjčí nějakému trafikantovi dalekohled?“ řekl strýc.

„Jako hejtman měl Melichar dalekohledy dva,“ řekla jsem a viděla, že na mostě už je tolik lidí jak vlaštovek před odletem a kdosi z toho mostu se na mne dívá dalekohledem. Usmála jsem se do toho dalekohledu a z hlubiny se zvedl vítr a vlasy se mi začaly rozvírat jako vějíř z pštosích per, viděla jsem, jak kolem mých očí se nahoru zavírají proudy mých vlasů, kolem celé mé sedící postavy byla taková svatozář, jako má Panenka Maria Sedmibolestná sloupská na morovém sloupu na našem náměstí...

„A kdyby byla válka, tak co by se stalo, kdyby Melichar mne dostal pod sebe, co?“ zvídal Pepin a zdálo se mi, že zápasí se vzdávajícím se únavou.

„Povídal, že kdyby byla zase válka, tak na execíráku by udělal prstíčkem takhle... a zavolal by: Pepin zu mir! A už bys letěl s vyraženým jazykem a vzdával mu počestnost a klekl si před ním na jedno koleno,“ řekla jsem, a když jsem se podívala, strýc Pepin spal, tvrdě usnul, ležel na obrubníku komína, který měl výkyv, teď jsem si toho teprve všimla na ležící soše strýce Pepina, jak se oba znatelně kýváme, jako bychom seděli na nějakém kyvadle zavěšeném v nebi. A od křížku letěli hasiči, koně vypadali shora, jako by se splašili, zadní nohy si navlíkli do chomoutů a přední nohy jim vystřelovaly přímo z hlavy, jako šneci vystrkují růžky, celý ten hasicí vergl se třpytil jako dětská hračka a hrozil, že se každou chvíli rozsype a součástky vozů se rozletí jako v Truhlářské ulici ten vojenský vůz, ve kterém vybuchly granáty, a tam na velitelském místě stál velitel hasičů, pan de Giorgi, člen představenstva pivovaru, na jehož komíně jsem seděla, kominický mistr, který byl velitelem hasičů, protože místo bytu měl hasičské muzeum, všechno, co kdy kde shořelo, všechno si pan de Giorgi vyfotografoval, opatřil si i fotografii před požárem, a tak na všech zdech svého bytu měl vždycky dvojici fotografií, kráva před požárem a kráva po požáru, pes před požárem a po požáru, dospělá osoba mužského pohlaví před požárem a po požáru, stodola před požárem a po požáru, všechny věci, všechna zvířata, všechny osoby, které shořely anebo obhořely, všechno pan de Giorgi fotografoval, a jistě jede do pivovaru jen proto, že kdybych se zřítila, vyfotografoval by paní správcovou pivovaru před zřícením a po zřícení... a teď ten hasičský orchestrion vjel do zatáčky v pivovarské bráně, kola skřípala a stříkačka zmizela za kanceláří a už jsem myslela, že se hasiči převrátili i s koňmi, ale naopak teď slavně vyjeli a troubili a hasičská stříkačka vjela těsně pod komín... Myslela jsem si, že asi ze chvíli začnou stříkat, že budou stříkat tak

vysoko, jako je komín, že mne pan de Giorgi požádá, abych vstoupila na vrchol toho stříkajícího gejzíru a pak že pomalu začnou uzavírat kohout a já budu sestupovat, tak jak bude klesat ten vodní proud, ale ze střikačky vyběhli hasiči, poklekli, vzdali si počestnost sekýrkami a najednou roztáhli plachtu, šest hasičů tu plachtu napínalo, zakláněli se a dívali se vzhůru, ale výkyv komínu byl asi tak veliký, že hasiči s tou plachtou běhali sem a tam, podle možnosti mého pádu.

A členové představenstva se sjížděli na bryčkách, dřív se sjížděli klusem, ale dneska ty bryčky se řítily silnicemi z vesnic a města, koně řítící se trapem a tryskem, a všechny ty bryčky ne jako jindy, aby zastavily před kanceláří, ale všechny se sjely na pivovarském dvoře, kde stáli bednáři a spiláci a sladovníci a všichni s vyvrácenými hlavami se dívali vzhůru, jako by z nebes očekávali návrat Ježíše nebo sestoupení Ducha svatého. A teď od křížku jel i sám pan předseda pivovaru, pan doktor Gruntorád, feudál a ctitel starého Rakouska, jako vždycky seděl na kozlíku a v jelenicových rukavičkách držel opratě a měl do očí nenapodobitelně elegantně nasazený klobouk, zakousnutý do jantarové špičky kouřil cigaretu, a hnal černého hřebce do pivovaru, zatímco jeho kočí s provinilým úsměvem se rozvaloval na plyšovém sedadle jako pán...

A pan de Giorgi dole dával marné pokyny hasičům, aby vylezli na komín, nakonec se pan de Giorgi rozhodl, že vyleze na komín sám. A jeho bílá uniforma šplhala, častokrát se zastavovala, ale pak dál stoupala po žebříčku z kramlí, až se jeho přilba objevila u mých nohou.

„Strýcu Jožine,“ zatřásla jsem strýci nohou a strýc se posadil, mnul si oči, pak polekaně vyskočil a zachytil se hromosvodu. Pan de Giorgi se vyhoupl na obrubník, oddychoval, sundal si helmu a vytíral si kapesníkem pot.

„Jménem zákona,“ řekl, „milostivá, slezte dolů. A váš pan švagr taky.“

„Pane de Giorgi, nemáte závrat’?“ povídám.

„Povídám, jménem zákona, slezte dolů,“ opakoval pan de Giorgi.

„Polezete pane de Giorgi, první?“ povídám.

„Ne,“ řekl pan de Giorgi a podíval se do útrob komína, „z cvičných důvodů polezu vnitřkem komínu,“ dodal.

Držela jsem se hromosvodu, nohu položila na kramli, otočila jsem se a vlasy mi vzplály, zase ten průvan z hlubiny mi vzedmul vlasy, rozevřely se naposled, jako by to věděly, naposledy zaplála nad pivovarským komínem ta moje zlatá hříva, zase jsem požehnala svými vlasy jako obrovskou zlatou monstrancí všem těm, kteří se na mne v tu chvíli dívali, i sám pan de Giorgi byl dojat tím, co viděl.

„Jsme svědky mimořádné události, milostivá, škoda že nemůžou být dámy u hasičů,“ řekl a vzal trumpetku, takovou malinkou trumpetku, která se podobala konduktérským kleštím, zatroubil na ni, ale to troubení bylo tak teskné, jako když zabečí svázané kůzle na jateční bryčce, pak mi políbil ruku a já jsem sestupovala, rychle jsem ubíhala dolů, abych předběhla svoje vlasy, které hrozily, že si na ně šlápnu a zafickám se do nich a zřítím se do hlubiny. A najednou jsem viděla kolem sebe vrcholky stromů, pak jako bych sestupovala do větví a z větví jsem položila botičku na pevnou zem.

„Bylo to překrásné,“ řekl s nadšením pan doktor Gruntorád, „ale zasloužila byste pětadvacet...“

„Na holou,“ řekla jsem.

„Co jste tam, sakra, dělala?“ optal se pan doktor. „Jak jste řekl, bylo to překrásné, a že to bylo překrásné, tak to bylo i nebezpečné, a že to bylo nebezpečné, tak to bylo to pravé, to moje...“ řekla jsem a Francin stál bledý, hlavu na prsou, v redingotu, bílých manžetách a kaučukovém límci a kravatě ve tvaru kapustového lupenu.

A strojníci otevřeli veliká dvířka komína, vysypaly se saze a ta černá třpytivá sluj byla tak veliká jako besídka. Strýc Pepin seskočil z poslední kramle a řekl:

„Zase rakouské voják slavně zvítězil, pravda?“

Ale všichni se dívali do černé komůrky v základech komínu.

„U kterého pluku jste sloužil? Kdo byl inhaber vašeho pluku?“ optal se pan doktor Gruntorád.

„Freiherr von Wucherer,“ zasalutoval strýc Pepin.

„Rut,“ zvolal pan doktor a dodal, „pane správce, co umí váš bratr?“

„Je vyučen obuvníkem a pracoval tři roky i v pivováře,“ pravil Francin.

„Tak pane správce, vašeho pana bratra přijmout, ubytovat ve sladovní šalandě. Nejlepší na řev je práce,“ řekl pan doktor Gruntorád.

A v černé sluji se objevila bílá nohavice, skoro až u stropu toho sazemi obrostlého altánu, hmatala po kramli, ale kramle tam asi nebyla, tak nohavice tam šlapala, jako by pan de Giorgi jel na bicyklu. A zástupce velitele hasičů dal povel a hasiči vběhli se záchrannou plachtou do komína, roztáhli plachtu a zástupce hasičů volal do sazí vzhůru: „Veliteli, pusťte se! Jsme tady! Se záchrannou plachtou!“

A pan de Giorgi se pustil kramlí, nejdřív se vyvalily z komína mour a saze, vyvalily se před komín, něžné a kadeřavé krtinky sazí, a ozvalo se kašlání a vyběhli už docela černí hasiči a v záchranné plachtě vynesli cosi, jako by chytili velikou štiku nebo sumce, a položili plachtu na zem a z mouru a prachu se vztyčil úplně černý pan de Giorgi, smál se, bílé vrásky smíchu mu napraskaly po černém obličejí, pan de Giorgi vytáhl trumpetku a zatroubil na ni a prohlásil: „Tím považujeme záchranné práce za skončené.“

A vyšel z hromady mouru a nastavoval obě ruce a vynucoval si gratulace a procházel se sebevědomý a radostně prkenný a já jsem viděla, že pan de Giorgi bude z tohoto sestupu vnitřkem komínu žít ne pár let, ale celý svůj zbývající život.

Na rohu sladovny byl vždycky takový průvan, takový vítr, že jsem musela jít skoro v předklonu nebo se obrátit a lehnout si do vichru jako do houpací židle. Vlasy mi to vichření vsrkávalo jak lačný kuřák cigaretový dým. Sotva jsem se protlačila tím vzdušným úskalím, u dveří sladovny bylo ale zase takové zátiší, že jsem padla na kolena nebo na záda. A přesto jsem se vždycky těšila na ten vzdušný souboj, ve kterém jsem se musela servat o ručníky. To jednou mi vítr vyrval froté osušku, stačila jsem jen po ní vztáhnout ruku a průvan, mající smysl pro žert, mi s tou osuškou ucukl, vztáhla jsem znovu ruku, když osuška užuž se dotýkala mých vlasů, ale vichr poskočil s tím velikým ručníkem skotačivě zas o kus dál, a když se osuška znovu snesla, skočila jsem po ní, ale vichr ji s táhlým smíchem unášel vzhůru, jak drak na podzimním nebi stoupal ten froté ručník, bílý cikcak tančící a do rytmu větru se pohybující ručník, a mizel ve tmách nad sladovnou. A přeci to bylo krásné, nechat se znovu vzít od vichru do úst, jak fefermincový bonbon se nechat provonět tou větrnou koupelí. Když jsem pak nahmatala kliku, průvan z druhé strany dveří celým tělem se opíral do dveří tak, že také já jsem musela celým tělem nalehnout na ty dveře, avšak průvan, který měl smysl pro humor, najednou ustal a vpadla jsem do tmavé chodby na koleno, jednou jsem packala a porazila jsem sladovníka, který upadl, avšak v pádu pořád držel hořící lampu tak šikovně, že ji nerozbil. Pak, s napřaženou dlaní jako proti bouři, nahmatala jsem kliku od strojovny, vůně oleje a konopí mne teple pohltila jako koupel, zavřela jsem dveře, nahmatala klíč a zamkla. Pak jsem rozsvítila svíčku. Obrovské rozváděcí kolo črtalo v sypkém přítmí stříbrnou kružnici, napjatá rozváděcí lana se leskla a třpytila olejem. Dynama a motory se podobaly tlustým africkým zvířatům,

mazničky s olejem ptáčkům, zobajícím těm hrochům hmyz. Zvolna jsem se vysvlékala, přitom otáčela kohoutky s horkou vodou, která tekla z ohromného kotle do přeříznutého stohektolitrového sudu. Vysvlékla jsem se a naslouchala, jak průvan sviští patry sladovny až nahoru na valečka a tam tříská okenicemi. A vstupuji do té veliké dřevěné vany, voda je vždycky tak horká, že musím otočit kohoutky se studenou vodou, sedím na bobku a horkost vody tak bolí, že jektám zuby, až když se studená voda smísí s vřelou, zvolna uléhám, celá se natahuji, ležím v tom přeříznutém sudě jako střelka v krabici kompasu, dívám se nad sebe do trámův, kam mizí bílý kotel, a sním, začínám snít, v horké vodě se zvolna rozplývám, jak mýdlový prášek vznáším se v horké vodě, uvolňují se všechny údy, rozvazují všechny ubrusy a prostěradla, do kterých je svázán můj minulý život, otvírám všechny košíky a kufry a skříňky, ve kterých jsou obrazy, které se staly dávno, ale které jsou ochotny mne kdykoliv navštívit, krásné, avšak nebarevné obrazy, které teprve v téhle koupeli se dotahují a barevně zpřesňují. Je to můj biograf, který si předvádím na plátno svých zavřených očí, film, jehož scénář a režii natočil můj život, film, ve kterém hlavní úlohu hraji já, já, která jsem dorazila až sem, do dřevěné vany, ve které ležím... Jsem malé děvčátko se slaměnými copánky, hraji si uprostřed cesty s kaménky, abych z nich vzala jeden a vyhodila jej a shrábla ty tři zbylé a ještě stačila chytit padající kamínek první, blížící se hřmění, padám na záda v tom okamžiku, kdy jsem rozhodila ty čtyři obálky, nebe se zatmí a nade mnou se vznášejí hrozná tlama a přazky a opratě, přeskakují mne kopyta, na kterých se třpytí podkovy, zavírám oči, syje se na mne zaschlé bláto, hřmění se přenáší dál, zvedám se a vidím řinčící vůz tažený splašenými koňmi, vidím modré nebe a z něho se nade mnou vyklání hlava ustaraného tatínka. Jsem malé děvčátko, které si hraje na polní pěšinu s kaménky, tatínek mne odvedl vždycky raději za stavení, aby se mi nic nestalo, vidím, jak od lesa běží dva vojáci, vidím, že běží luční cestičkou, na které si

hrají, ti vojáci běží jako dva splašení, lehám si na záda, aby mne nezajeli, vidím, jak ti vojáci vyskakují, vidím nad sebou podrážky plné cvočků, stín vojáků přehřměl přese mne a dupot vojenských bot duněl a vzdaloval se luční pěšinou. Posadila jsem se a vidím, jak vojáci běží k potoku, zastavují se, tam místo lávky je na řetězech přivázaný trám, vojáci zdvíhají ruce jako křídla ti dva andělé strážní, které mám nad postýlkou, a přebíhají na druhou stranu a běží dál, v ohbí naposledy jsem viděla jejich zdvíhající se lesklé cvočky, teď mizí v lesní zátočině. Už dávno vojáci zmizeli, ale já pořád na ně myslím. Vidím teď sama sebe, batolím se k potoku, kladu botičku na kládu, vidím vodu proudící potokem, zvedám ruce a běžím po kládě, ale uprostřed mi kláda ujíždí a padám do potoka, šlapala jsem v hlubině jako maminka na šicím stroji, ale nemohla jsem se opřít o dno, nejdřív jsem pila vodu, ale pak už jsem se asi napila vody dost, aby to stačilo na utopení, jen jsem viděla, jak moje vlásky se rozpustily a vlály dnem potoka a splývaly se zelenými chaluhami a vodními květinami bez květů, hrozně se mi chtělo spát, nemohla jsem zavřít oči a všechno bylo plné světla, a nebe nade mnou jako bych viděla přes silné brýle... a pak se probouzím, vidím, že být utopenou je krásné, jako bych byla doma, ležela jsem v nebi v postýlce zrovna takové, jako jsme měli doma, viděla jsem, že ruce mám na peřině, které má maminka, a proti mně visí obrázek anděla strážného, zrovna takový, jako je u nás, a pak přišla maminka a řekla: „Jen pojd'te, děti, pojd'te dál..." a do kuchyně vešla děvčátka ze sousedství, a teď jsem věděla, že jsem utopená, protože děvčátka, která mi říkala Mařenko a já jim Hedvičko a Evičko a Boženko, tak ta děvčátka mi kladla vedle rukou na peřinu svaté obrázky, tolik bylo po mé posteli obrázků andělů strážných, a Hedvička mi řekla: „Maminka mi řekla, že jsi se utopila..." a položila další svatý obrázek, a já povídám: „A pročpak mi dáváš ten obrázek?" A Hedvička říká: „To se dává mrtvým děvčátkům do rakve..." a já jsem plakala, že jsem tedy už načisto mrtvá, ale pak přišla moje maminka, přinesla

cukroví, a když viděla tolik svatých obrázků, tak maminka řekla: „Ale holčičky, Mařenka není mrtvá, pan doktor Michálek z ní vylil všechnu vodu a vdechl jí svým dechem zase život...“ a děvčátka byla zklamaná, litovala, že nebude pohřeb, že jsem neumřela, protože už se viděla, jak budou mít bílé šaty ze záclon a v prstech hořící velikou svíčku ozdobenou myrtou, a mosazná hudba bude tak tesklivě hrát a děvčátka půjdou v průvodu a budou mít nakadeřené vlásky a budou plakat, protože jsem se utopila... ale teď už je po průvodu, po pláči, to všechno zavinily ty dvě ženské, které šly máchat prádlo a které mne vytáhly a přinesly domů... tatínek se tenkrát tak rozčilili, ach, můj tatínek se dovedli zlobit jako nikdo jiný, maminka kupovala čtyři almary do roka, staré skříně z vetešnictví, a když tatínek se rozzlobili, tak maminka honem tatínka odvedla do altánu a dala mu do ruky sekýru a tatínek nejdřív rozbili zadní stěnu a pak tak třískali a nadávali do toho zbytku skříně, s takovou chutí vyrvali dveře a pak z boku celou almaru zbortili jako krabičku od sirek, a za půl hodiny, když rozsekali almaru na dřevíčka, maminka vždycky měla na zátop do plotny tolik dříví... a já jsem slyšela, jak tatínek křičeli a zlobili se, že jsem se topila, že pořád nejsem slušná holčička, protože jiné dívenky tohle nedělají, tak jsem se vylekala, vyklouzla z peřiny, oblékla se a vyběhla na dvůr a tam stálo nákladní auto, vyškrábala jsem se dozadu, tam u okénka stál sud, vklouzla jsem do toho sudu a bylo v tom sudě teplo a já jsem usnula, a když jsem se probudila, slyšela jsem, že nákladní auto jede, a když jsem se zvedla, viděla jsem okýnkem, že se už stmívá, že těsně u okýnka je čepice nějakého pána, když jsem se podívala z boku, viděla jsem, že je to pan Brabec, a prostrčila jsem ruku a zaškrábala pana Brabce za uchem a řekla: „Pane Brabec, já su tu...“ a pan Brabec pustil volant a pak zakřičel a auto se zastavilo tak prudce, že se převrhl ten sud, ve kterém jsem byla po ramínka, a já jsem se vykuláčela na podlahu a z podlahy na zem a vstala jsem ze silnice a oprašovala si sukýnku a pan Brabec běhal sem a tam

a křičel a dupal, a já povídám: „Pane Brabec, vopravdu, já su tu.“ Ale pan Brabec naříkal a pak se svalil, a když přišli četníci, tak na pana Brabce dali deku, a i to bylo málo, jeden četník se musel vysvléci skoro donaha a ležel na panu Brabcovi a zahříval ho, na četnické stanici mi potom řekl jeden četník, že jsem mohla zavinit smrt člověka, a já jsem si vzpomněla na tatínka a že zas rozsekají jednu almaru, a četník mi dal na podlahu kožich a pak vzal provaz a uvázal mne za nohu k noze stolu a já jsem tam ležela a plakala, nade mnou se houpaly podrážky plné cvočků, noha přehozená přes nohu, a já za nohu jsem byla uvázaná k noze stolu, a pak jsem usnula a objevili se nade mnou tatínek, klečeli a byli opření o obě ruce jako o nohy, odvázáli mne od nohy stolu, a když mne za ruku vytáhli, četníci tak žalovali, že tatínek vzali provaz a uvázali mi ten provaz kolem krku a já jsem se rozplakala a volala: „Tatínku, já nechci, abyste mě oběsili. Já nebudu umírat na větví tak dlouho...“ to tatínkovi kocour snědl játra a tatínek pověsili kocourka na větev za to a kocourek tam umřel až druhý den... a tatínek si mne odvedli na provaze do vlaku, a když jsme přijeli domů, tak tatínek mne vedli jako telátko na provaze, a všem lidem tatínek vykládali, že nejsem slušná holčička a že mne musí vodit na provaze jako zlého psíčka... a doma tatínek, to už maminka, jak viděla tatínka, hned mu podala sekyrku, já jsem čekala, že mi tatínek useknou hlavu, jako ji sekali krocanům a krůtám, ale tatínek rovnou se vrhli na almaru a jednou ranou prorazili zadní stěnu a jediným úderem svého těla, takhle z boku, prorazili zbylou skříň, že si celá lehla na zem, jako když rozšlápne se bedna... Namydlená, celá ležím v pěně, mydlím se a ani o tom nevím, myslím a vzpomínám na obrazy ležící v hlubině času, obrazy stále se vracející, zjasňující se, doplňující se, jsem šestiletou dívenkou s rozpuštěnými vlasy, na temeni hlavy ty vlasy jen zachycené modrými mašličkami, tatínek už nerozbili kvůli mně za celý rok ani jedinou skříň, je nedělní poledne a procházím se náměstíčkem, otevřenými okny vlají záclony, ozývá se cinkot příborů a talířů,

průvan táhne vůni jídel, včera mi tatínek koupili námořnické šatičky a deštník, stojím před kašnou, pak se nakláním a dívám se na svoje zrcadlíci se vlasy, na dně se lesknou mince, to u nás, kdo hodí do kašny peníz, tak se mu splní přání, pro jistotu jsem hodila do kašny dva dvacetníky a přála jsem si, abych se už nikdy netopila, nikdy neutíkala z domova, abych už byla slušnou holčičkou, obzvláště když tatínek mi koupili tak krásné šaty a deštník, vyhoupla jsem se na obrubník kašny, abych víc viděla, jak mi sluší ta námořnická bundička, rozhlídla jsem se, nikdo nešel, nikdo se nedíval z okna, aby to na mě žaloval tatínkovi, vyhoupla jsem se na kašnu, a když jsem se naklonila, uviděla jsem tu krásnou skládanou sukýnku a bílé fusakličky a lakované střevice, zatřásla jsem vlasy, a když jsem se podívala znovu na sebe do hladiny, převáhla jsem se a padla do kašny a voda mne pozřela jako veliká ryba, když polkne malou rybičku, zase jsem hledala lakovaným střevíčkem dno, ale dno kašny bylo hlouběji, než jsem byla velká, a zase jsem se vynořila, abych nabrala vzduch, ale bála jsem se volat o pomoc, protože tatínek by se zlobili, polykala jsem andělíčky a zase mne obklopoval světlý sladký svět, jako bych byla včelkou, která padla do medu, viděla jsem, jak pomalu mi hlava padá až ke dnu, u oka jsem viděla ten dvacetník, který jsem do kašny hodila s přáním, abych se už nikdy netopila, sukýnka tak velebně se vzdouvala a vlasy se mi přelily přes tvář a zase tak zvolna ty vlasy velebně se vrátily, a pak se mi chtělo spát a jen jsem tak pomalu pohybovala nohama, mnohem pomaleji, než maminka šlape na šicím stroji, a naposled jsem viděla, jak z pusy mi stoupají bublinky, jako bych byla lahví se sodovkou nebo minerálkou... avšak zase jsem se neutopila, jediná paní mne viděla, paní Krásová, která jezdila deset let na vozíčku a měla žaludeční vředy, ta se dívala z okna, zrovna když jsem tam padla, a přiběhl jediný pan fotograf Pokorný, který s vidličkou a nožem a ubrouskem pod bradou pro mne skočil a vytáhl mne, probudila jsem se na schodech kašny, měla jsem dojem, že prší,

vzala jsem deštníček a rozevřela jej, avšak ono svítilo polední slunce a zvon dovyzváněl poledne, nade mnou se nakláněl pan Pokorný, z ubrousku mu kapala voda a svezlo se pár francií zelí, pan Pokorný mi střídavě hrozil vidličkou a nožem, že jestli mu oběd vystydne, že si to se mnou ještě vyřídí, protože slušné holčičky, když se chtějí utopit, tak to u dělají včas a ne v pravé poledne, když na stole je první husička, a já jsem se dívala a ve všech oknech stáli občané v košilích a vestách a všichni v jedné ruce drželi vidličku a ve druhé nůž a všichni se dívali na mne dolů a tvářili se otráveně a ukazovali, že by mne nejraději napíchli na vidličku a nožem rozřezali, a tak jsem vstala a vyhrklo ze mne tolik vody, že jsem myslela, že se strhla průtrž mračen, ukláněla jsem se, ne že bych se chtěla posmívat, ale že uznávám a vím, že jsem to dělat neměla, když první husičky jsou o nedělním poledni na pekáčích... Ted' ležím v pivovarské vaně, v tom přeříznutém stohektolitrovém sudu, kdosi kráčí z humen vzhůru do šalandy, kde bydlí i strýc Pepin, a z té šalandy zaznívá jeho příšerný řev: Do re mi fa sol la si do... a pak zase klesající stupnice. Do si la sol fa mi re do, tak jako odtéká teď voda se zbytky sedlého mýdla, kdosi stoupá z humen vzhůru do šalandy, asi to kráčí ten mladý sladovník umáčený potem a s kruhem pod jedním okem, jako by upadl na dalekohled, kruhem vyraženým jako poštovním razítkem, jistě to bude on, teď stoupá zvolna s košilí hosenou přes rameno a v jedné ruce nese bachratou lampu jak císař říšské jablko a ve druhé ruce vydrovací lopatu jak říšské žezlo, tak stoupá vzhůru, zastavuje se na odpočívadle a zpívá si tu sladkou píseň... už je ta láska, už je pryč, bejvalo jí malounko, moje zlatá panenka... už není víc, nezbylo už po ní nic... v hluboni u Nymburka zmizela... Rychle jsem se oblékla, uvázala vlasy ručníkem, sfoukla mocným dechem svíci a vyšla jsem do tmy, s dlaní napřaženou, až v zatáčce chodby z hlubiny humen vytékalomdlé světlo, žlutými čarami potahovalo hrany mokrých schodů, z humen se ozývalo melodické něžné tápkaní vydrovacích lopat o vlhkou podlahu,

rytmický sykot rozhazovaného ječmene... a zase ta píseň jako mořský příliv... už je ta láska, už je pryč... chvíli jsem stála v přítmí, pak sestoupila pár schodů, teplo vzklíčeného ječmene mne popleskalo po tvářích, dvě bachraté lampy osvětlovaly záhony ječmene, petrolejové lampy na dřevěných třínožkách uprostřed ječných polí, mladý sladovník vysvlečený do půl těla drobnými krůčky cupital, nabíral lopaty ječmene z jedné strany a rozhazoval ten slad na stranu druhou a zanechával za sebou brázdu, jako by ta pracující dřevěná lopata byla lodní kýl, který před sebou rozráží vlny, ale za sebou už zanechává zavírající se hlád', ten mladý krásný sladovník každým krokem rozhodil lopatu zlatého ječmene a každou tou lopatou se jeho záda leskla potem víc a víc... už je láska, už je pryč... mužský hlas dál plnil nízkou klenbu humna, klenbu spočívající na čtyřech stromořadích železných černých sloupů... teď se mladý muž vztyčil jako král Ječmínek, jeho kruh pod okem se zatřpytil jako obroučka brýlí, jeho trup byl docela obtažený svítící rtutí potu... a já jsem slyšela dál tu píseň, někdo jiný zpíval tu dumku, někdo, kdo pracoval o několik polí ječmene dál, tam, kde stála na dřevěné třínožce ta druhá bachratá petrolejka... mladý sladovník celou dlaní si utřel obličej a zahodil plnou hrst potu... kráčela jsem dál, nohy se mi podlamovaly, tam vydroval ječmen malinký človíček, vypadal spíš jako žokej na penzi, v montérkách a rádiovce, už dokončil hromadu, teď vzal lopatu, nahodil ječmen na okraji, a pak zase ty rychlé sladovnické krůčky, skoro utíkal ten člověk a natřásal nadhozený ječmen a lopata za sebou zanechávala přesně zaříznutý obrubník. Když ten malinký sladovník skončil tuhle práci a sklonil se a v rohu jako svůj podpis otiskl zkřížené lopaty, narovnal se a krásně zpíval... bejvalo jí malounko, moje zlatá dívenko... už není víc, nezbylo už po ní nic... Byl to pan Jirout, sladovníček, který když mne potkával, provinile zdravil a pořád se usmíval, Francin o něm říkal, že v mládí byl pan Jirout artistou, kterého o poutích vystřelovali z děla, za víření bubínků ho uvázali živého v modrých

atlasových šatičkách, uložili ho do dřevěné lafety, pak impresário přiložil modrounce kouřící doutnák, a když se ozvala ohlušující rána, tak z ústí kanonu vyšlehl plamen a pak v upažení živý pan Jirout, který když dosáhl vrcholu křivky, rozevřel ruce, a padaje do připravené trampolíny, rozhazoval úsměvy a barevné papírové růže a polibky. Když přistál, vyskočil, péroval v trampolíně a ukláněl se a přijímal potlesk o každé pouti, o každém posvícení. Jednou nabili pana Jirouta do kanonu, a když ho vystřelili a pan Jirout dosáhl vrcholu křivky, rozpráhl ruce, a po hlavě padaje zvolna dolů, viděl, že už dávno minul trampolínu, že i ten náraz v lafetě byl silnější než kdy jindy, pan Jirout přesto se usmíval a rozdával úsměvy a barevné papírové růže a polibky, aby se pak roztříštil za ploty o hromadu dříví. Když pana Jirouta za rok dali dohromady, už nechtěl rozhazovat polibky a růže, stáhl se z artistického života jako neplatná bankovka, a když se vykřísal docela, pracuje v pivovare už osm let jako sladovník... už je ta láska, už je pryč, bejvalo jí malounko...

Strýc Pepin pracoval v pivovaře už tři týdny; vzali jej bednáři a od té doby bylo v pivovaře veselo. Když jsem mohla, vzala jsem kbelíky a šla jsem přes pivovarský dvůr pro mláto, pan podstarší se na mne zadíval zkoumavě, zdali má přinést tuplák piva, přikývla jsem, a zatímco jsem nabírala z vozu mláto, bednáři drželi dopolední svačinu, strýc Pepin ležel na zádech a na prsou měl prázdný soudek štěněte a bednářští se mohli potřhat smíchy, kuckali drobečky z mazaných chlebů, když strýc Pepin zpíval: „Do re mi fa sol la si do!“

Bednářský pomocník klečel nad strýcem a: „Pane Josef, teďky zase tu stupnici nazpátek, tak jak to cvičil Carusa a Mařáček!“

A strýc Pepin odkašlal a hrozivě kvičel: „Do si la sol fa mi re do...“

A když se dělníci nasýtili tím řevem, bednářský pomocník pravil: „A teďky, pane Josef, zazpívejte vysoké cé.“

A bednářští se zvedli, naklonili se nad strýcem Pepinem, který kníkal to vysoké cé, a bednářští křičeli smíchem, lehali si s mazanými chleby na záda, pak se vyhoupli a kuckali drobečky a opírali se o bednární a chrchlali, aby se smíchem nezadusili.

A uprostřed dvora starý sladovník Řepa pražil slad na černé pivo, seděl na židli a otáčel černým bubnem na hřídeli a pod tím bubnem modrounce a růžově a červeně hořelo dřevěné uhlí a starý sladovník, zasypaný šedinami, otáčel velebně a pravidelně tou saze-mi obalenou koulí jako nějaký bůh z prastarého mýtu zeměkouli.

Bednářský pomocník se naklonil nad strýcem a řekl: „A teďky ještě, jako poslední dechové cvičení, zazpívejte, pane Josef, vysoký cé, ale dovnitř... ale pozor, ať si nenalámete do trenýrek anobrž neuděláte do kalhot kytku!“

A strýc Pepin nadechl, krčil nos a bednářští se nakláněli nad ním a strýc zpíval do sebe to vysoké cé, takový táhlý tón, jaký vydávají

vrzající vrátka, zpíval se vším úsilím to vysoké cé, minutu vydržel to zpívání do sebe, a to jej tak vyčerpalo, že rozhodil ruce a oddychoval a sud se mu na prsou zdvíhal, jak v hudební škole leží žáci na koberci na zádech a profesor jim dává na prsa knihy.

A já jsem kráčela s kbelíky mláta kolem otevřených dveří do kotelny, v přítomí tam zářil spodní půlkruh kotle, popelník svítící šafránovou barvou hořícího uhlí na roštu, ozářeným popelníkem, padaly červené a fialové hořící uhlíky a zelenomodrá škvára a hned vedle ve tmě zářil otevřený kotel béžovou barvou a tam dělník stočený jako dítě v lůně matčině vyklepával v té stočené pozici vodní kámen z kotle, dvě žárovky ozařovaly prudce toho do oblouku stočeného dělníka, který pracoval v prachu a ještě si přitom zpíval, obtočen dráty elektrického vedení jako pupeční šňůrou. Vždycky když jsem ze slunce zahlédla ten prudce osvětlený ovál a toho kladívkem kousek po kousku vyklepávajícího dělníka, myslela jsem, že každý, kdo jde kolem, ustrne nad tím obrazem v lunetě, ale nikdo se ani nezastavil, nikdo nepolitoval, a nepolitoval ani sám sebe ten, kdo celých čtrnáct dní jak datel vyklepával v schoulené pozici sanytr, a naopak, ještě si zpíval.

A bednáři už skončili svačinu, bednářský mistr stál jak pastýř mezi ovce, kolem sebe stovky sudů, nakláněl se nad jedním, zkoumavým okem se díval, pak se narovnal a z útrob sudu vytáhl na stočeném drátě hořící svíci, a zase se naklonil nad dalším sudem a spustil do jeho vnitřku svíci a pečlivým okem prohlížel, zda sud může být naplněn pivem anebo zda musí být požahován, to jest vysmolen, strýc Pepin stál u velikánských kamen a přikládal do nich antracit a koks, rozpaloval smůlu, ta kamna už temně duněla a z krátkého zahnutého komína frčel červený, modrými okraji vroubkovaný oheň, plameny zdobené sršící zelenou korunkou, jako je plamen na letlampě, kterou se rozmrazují zamrzlá kolena nebo se spaluje stará barva.

Kočí nakládali do vozů mokré sudy piva, vynášeli bečky s ledem. Pan podstarší mi podal máz oranžového piva, máz plný krůpěj

sražené páry. A já jsem věděla, že mne pan podstarší nemá rád a že by mi dal ne jeden, ale pět mázů piva a víc, jen kdybych je pila a vypila a dělníci viděli, jak na opilství náchylnou má pan správce ženu, ale já jsem byla mladá, a tím jsem byla nade vším, ať jsem dělala, co jsem dělala, vždycky jsem se ptala napřed jen sebe a vždycky jsem si přikývla, a to moje vnitřní přikývnutí, ten pokyn mého učitele, který byl tady někde u srdce ve mně, to přitakání mi ihned přešlo do krve a moje ruka se natáhla a s chutí jsem se napila, s takovou chutí, že kočí přestali sedlat sudy a dívali se na mne. Tak jsem stála u rampy, stranou koní, Ede a Kare jako by se dorozumívali se mnou, jejich hříva a mohutné ocasy měly taky barvu zlatého piva. A starý Řepa uprostřed pivovarského dvora teď vytáhl hřídel, znalecky se podíval na obsah praženého sladu a přikývl si, zatáhl za kliku a na mechanismu vysunul tu černou kouli mimo řeřavé uhlí, odjistil kladívkem opatrně závěr a zatočil klikou a horký, pražený slad se sypal do černého síta a vůně sladu se rozprskla, jistě teď už je na náměstí a chodci se otáčejí směrem k pivovaru, kde uprostřed starý sladovník spokojeně mručí a černým dřevěným pohrabáčem se probírá praženým sladem.

A strýc Pepin stál u požahovacích kamen a usmíval se na mne, měl koženou zástěru, pec za ním duněla a rozpálená hrozila, že vyletí do vzduchu jako nějaká fantastická raketa z Vernova románu. Ten plamen, který sršel za strýcem Pepinem, byl tak hrozně krásný, že jsem se rozhlížela, ale nikdo se nepodivil té parádě. A bednářský mistr přišel a na líze začal spouštět sudy strýci Pepinovi k nohám a strýc Pepin každý sud vzal, nadhodil si jej na koleno a narazil na jehlu, zmáčkl nožní páku a do sudu vstříkla vařící směs a strýc Pepin zvedl sud a ve volném pádu jej pustil a sud se zvolna kuláčel a z plnicího otvoru vytékal modrounký dým a obtáčel sud modravou mašlí, jako rabín, když si na ruce omotává svaté řemínky, a když se sud dole zastavil, bednářský pomocník jej vzal nebo kopancem mu dal směr a sud se posadil na zvolna se otáčející hřídele vykulovačky,

jeden sud vedle druhého, všechny sudy se teď otáčely a modroučkový dým je obtáčel jako obroučka pěrující kolem hlavy svatých mužů.

Dívala jsem se a jako vždycky, když se dívám na práci s ohněm, dostala jsem žízeň, jazyk se mi lepil na patro a místo slin jsem měla v ústech jen takové cigaretové papírky, zdvihla jsem máz a polekala jsem se, máz mi skoro vystřelil vzhůru, myslela jsem, že ještě bude těžký pivem, ale byl tak lehounký, protože pivo už jsem vypila, pan podstarší podřepí a vzal ode mne máz a zasmál se a vešel do spilky, já jsem věděla, že mi natočí pivo na jeden záta, takovou hladinku mi udělá, možná že mi do půlky plecháče natočí ležák a dotočí to potom černým granátem, takové říznuté pivo je něco, co vyvolává pochvalné mručení celého těla, belgičtí valaši metali jak ječmen světlými ocasy a řičeli, kočí vyšel ze spilky, nesl dva plecháče a každému valachovi podal jeden, vzali ten plecháč do zubů, natáhli uzdu a pili, jak pili, tak zvedli šíje až vzhůru, aby do poslední kapky do nich nateklo to pivo, a když dopili, odhodili plecháče a vydali radostné zařehání a hrabali kopyty a z podkovy se drolily sotva viditelné jiskry, kočí se smál a přikývl mi, přikývla jsem a koně přikývli také, pan podstarší teď podřepí a podal mi z rampy máz, přivoněla jsem k pění a přikývla, a strýc Pepin začal zpívat: „Ó vy lípy, óóó vy lííípy!“

A bednářský pomocník volal: „Pane Josef, víte, co to bude za slávu, až budete v Národním divadle zpívat Přemysla?“

A strýc Pepin přikyvoval, sedlal sudy na nastřikovač vařící smůly a slzy mu kapaly na zástěru a bednářský pomocník pokračoval:

„Za to vám ručím, až bude ta premiéra, tak jen z tohohle pivovaru pojedete celej autobus do Prahy, jen se musíte dál školit, teďky vám místo čtvrtněte budeme dávat na prsa prázdnou půlku.“

„Třeba hektolitr, třeba tuplák, jen když to dotáhnu tam, kam Carusa a Mařáček,“ křičel strýc Pepin.

„Je to mutra,“ řekla jsem už do plecháče a pak jsem nasála a zvolna, zadržujíc touhu do sebe přelít celý obsah mázu, pomaličku

a sladce jsem lokala ten světlý ležák říznutý černým granátem, tu mutru, jak říkali sladovníci, pila jsem pomaličku a něžně, zrovna tak jako v letní podvečer tam někde za pivovarem, na mezích mezi žity, kdosi sedává a sladce troubí na křídlovku tesknou píseň jen tak pro sebe, se zavřenýma očima a s chvěním a třesem blýskavého nástroje v mosazných rukách, jen tak do večera s hlavou lehce zakloněnou, sám pro sebe si hraje tesklivou píseň.

Bednářský pomocník třásl rukou nad hlavou:

„A pane Josef, víte, kdo bude v lóži? Váš pan bratr a paní švagrová, pan starosta Jandák, ten, co chodí do barů kontrolovat, jestli mají slečny podle předpisu fešný a festovní lejtka, jen škoda, že se té slávy nedočkali vaši páni rodiče, maminka a tatínek! To by bylo radosti!“

A strýc Pepin se rozplakal, utíral do zástěry slzy a přikyvoval, a bednářský pomocník nelítostně pokračoval: „A teďky po představení by slečny, pane Josef, po vás házely kytky a novináři by se ptali, kde se ve vás, mistře, vzal ten talent? A co byste, pane Josef, řekl, co?“

„Že je to dar boží,“ vykřikl strýc Pepin a přiložil obě dlaně na tvář a plakal a sudy na vykulovačce se otáčely a dál každý sud plnicím otvorem vytékal něžnými slinami, které rotací tvořily kolem každého sudu pérující modrounkou obruč, fialové kolo, neonový nákrčník.

Bednářský pomocník pokračoval slavnostně:

„A teďky vy byste ale taky musel novinářům říct, že hlasovou techniku vás naučil rakouskej hejtman von Meldik, ten, kterej zpíval ve vídeňský Opeře zamlada, kterej...“

A bednářský pomocník nedořekl, strýc zařval a oběma rukama vzhůru třásl:

„Hovno! Trafikanta by císař nevzal do opery, a když, tak na záchod, a ani to ne. No počké, Meldíku, až půjdu kolem tvý trafiky, tak ti dám boxlíka skrz vokýnko!“

Bednářský pomocník stočil sud, držel jej a dým stoupal bednáři na prsa a obtácel se kolem jeho tváře, a bednář volal: „Jenže Meldík řekl, že jak tě uvidí, tak bude mít připravenej pepř, a jak se nakloníš, tak ti foukne pepř do vočí, a pak říkal Meldík...”

„Co říkal, co?“ řval strýc Pepin.

„Pak Meldík jen vyběhne a bude si moct dělat s tebou co chce. Že prej tě přikope až sem do pivovaru,“ odvážil se bednářský pomocník.

„Cože? Mě, rakouskýho vojáka, kterýho dělali šarží a které ju nevzal, mě, které jsem nosil hejtmanovi šavli? A to se na to podíváme! Já jak přijdu k trafice, tak hned ji celó srazím z mostu do Labe!“ křičel strýc a bral sud a nadhodil jej kolenem, a jak jej narazil na stříkací jehlu, plnicí otvor ten nastřikovač minul a strýc Pepin sešlápl nožní páku a já jsem odložila máz, postavila jej na rampu a otřela si ústa, a nejdřív jsem myslela, že mám z toho ležáku řezaného černým granátem vidění, bednářský pomocník a mistr a kolemjdoucí strojník a starý Řepa, který otáčel hřídelí s novou dávkou sladu, všichni začali tancovat, tak poskakovali, chytali se za tváře a lískali se do nohou, vypadalo to, jako by moravští Slováci cifrovali, ale starý Řepa nemohl od kliky, tak otáčel hřídelí a přitom se chytil za obličej a střídavě třepal rukou a druhou dlaní otáčel černou koulí, bubnem, ve kterém se pražil slad, až teď, zatáhl za kliku a odstavil buben mimo žár žíznivého dřevěného uhlí a tak jako bednářští poskakoval, lískal se do lejtka, jako by tisíce komárů bodalo.

Bednářský pomocník křičel: „Pane Josef, zarazte tu smůlu!“

A strýc Pepin šlapal, ale pořád vedle, až nyní šlápl na nožní páku, a teď jsem to teprve viděla, jak do všech stran z jehly tryskající drobnounké krůpěje horké smoly zvadly a všechny ty tenounké jantarové větvičky, po kterých se rozstříkovaly ty kapínky drobné jako jáhly, jak zlatá rýže, jak protivný hmyz, všechny ty proutky naráz klesly do prachu pivovarského dvora a bednáři si odlípačili z tváří

a hřbetů rukou a krků zasychající drobty smoly a zlostně se dívali na strýce Pepina, který stál u těch obrovských kamen, ze kterých pořád chrčel a chroptil a ropotal zahnutým komínkem tlustý a krátký oheň. Strýc Pepin štrikoval popálenými prstíky, díval se do země.

Bednářský mistr řekl: „Tak hoši, a do práce, ať pan Josef může jít brzy za holkama.“

Ta móda začala v hotelu Na Knížecí. Vojáci přinesli nějaké přístroje, ředitelé škol shromáždili už v šest hodin ráno školní mládež a přiřadily se všechny korporace, a tak jak postupoval čas, do velkého sálu vcházela fronta zvědavců, vojáci každému občanovi dali na ucho takové sluchátko jako u telefonu a v tom sluchátku se ozvalo škručení a pak se ozvala dechová hudba, která hrála pořád Kolíne, Kolíne, ale ta hudba nebyla ani trochu krásná, jako by ji hráli na dávno obehnané gramofonové desce, avšak ta hudba se hrála v Praze a vzduchem, bez drátu, se navlékala jak nit do ouška sluchátka až v našem městečku. A každý, kdo to uslyšel, vycházel zadním vchodem hotelu a byl naprosto oslněn tím slyšením, tím, že není drát, který by přiváděl tu Kmochovu kolínskou kapelu, a každý tak kráčel podle fronty občanů, fronty, která se táhla přes celé náměstí až na hlavní třídu, až dolů k pekařství pana Svobody, a kdo ještě neslyšel to rádio, tak když viděl, s jakým blaženým a udiveným výrazem vycházejí ti, kterým už byl dopřán ten revoluční vynález, všichni se těšili čím dál víc, jak se blížili v průvodu, který vcházel do dveří hotelu Na Knížecí.

Pan Knížek, majitel galanterie, který rád řečnil, hned poručil učednici, aby přinesla štafle, vystoupil na štafle a vysvětloval občanům: „Lidé dobří, to, co za chvíli uslyšíte, to je vynález, za který bude bojovat naše živnostenská strana, aby do každé domácnosti, do každé rodiny se za rok za dva dostal ten přístroj, za cenu pokud možno levnou, aby každý si doma mohl poslechnout nejen hudbu, ale i zprávy. Já nechci předbíhat, avšak tenhle vynález může udělat, že budeme slyšet zprávy nejen z Prahy, ale možná i z Brna, hudbu možná i z Plzně, a když bych byl neskromný, zprávy a hudbu z Vídně!“ volal pan Knížek na štaflích.

A kolem těch štaflí jel s károu a se svým pomocníkem pan Zálaba, který rozvážel městem uhlí a dříví, a jak slyšel pana Knížka, musel jeho pomocník zváhnout káru a pan Zálaba vyběhl po štryclích na vrchol káry a hřímal a ukazoval na pana Knížka: „Vidíte ho, maloměšťáka! Myslí jen na svou kramářskou decimálku! Občané, tamten vynález je schopen nastolit dorozumění nejen mezi městy, ale i mezi národy, my vítáme rádio jako pomocníka celého lidstva! Dorozumění mezi lidmi všech kontinentů, všech ras, všech národů!“ volal pan Zálaba a třímal ruku vzhůru a jeho pomocník stál na voji káry, a když na chodníku uviděl odhozeného špačka, neodolal a rozběhl se, aby jej sebral, ale kára se zváhla a pan Zálaba spadl na dláždění, tatak jsem se mu vyhnula.

A hnala jsem bicykl domů, hned jak jsem uslyšela ve sluchátku tu zkrácenou vzdálenost mezi dechovkou v Praze a mým uchem v hotelu Na Knížecí, vysvlékla jsem si sukni, položila ji na stůl, vzala nůžky a v těch místech, kde na sukni jsou kolena, odstříhla jsem látku, tolik toho sukna zbylo, že jsem si řekla, že moje švadlena mi z toho zbytku udělá bolerko, a hned jsem vzala jehlu a zaentlovala jsem sukni a skoro v horečce jsem si ji natáhla a hned jsem vešla do zrcadla a tam jsem to viděla! O deset let mne omladilo to zkracování vzdáleností, otočila jsem se a hned jsem věděla, že podvazky musí být o hodně výš, a teď jsem viděla docela bezpečně, že moje nohy jsou krásné teprve nyní, že ty krásné stíny ve šlachách pod koleny, ty hnědavé otisky božího palce budou schopny vyvolat velké překvapení a velké nadšení, ale taky veliké pobouření občanů, a hlavně Francina, který až mne takhle uvidí, zrudne do kořínků vlasů a prohlásí, že slušná žena takhle sukni nenosí. A vyběhla jsem na dvůr a naskočila na bicykl a vyjela jsem od pivovaru ke Křížku, takový příjemný průvan mi ovíval kolena, sahal mi na podvazky, šlapalo se mi mnohem volněji v té ustříhnuté sukni, jen mi vadilo, že jsem musela řídit jednou rukou, tou druhou jsem musela pořád stahovat sukni, která se pohybem kolen vysouvala, ze silnice od Hořátve teď

vyjel pan Kropáček na indiánu, pan Kropáček jako vždycky seděl v sajdkáře a řídil motocykl jednou nohou položenou na řídítkách a jednou rukou ovládal plyn na konci řídítek, to jsem se ráda dívala, když nastartoval v pivovaře, tak jen vyjel, už přešel ze sedadla do sajdkáry, rozhodil nohu jak z vany a tak pohodlně jel domů, tak tedy pan Kropáček, když se zadíval v zatačce na moje nahá kolena, nevytočil to a sjel do třešňové štěpnice, a já jsem v tom spatřovala dobré znamení a hnala jsem to přes most a zpomalila až u hotelu Na Knížecí, pomalu jsem jela podle té fronty čekající na vynález, o kterém pan řídící Kupka prohlásil: „Nevím, nevím, ale ten přístroj nepřinese lidem štěstí,“ a všichni lidé se přestávali jakoby těšit na to, co je čeká v hotelu Na Knížecí, a soustředili se na moje kolena, na tu moji zkrácenou sukni, všichni se přestali dívat do vchodu hotelu a točili se za mnou, pan řídící Kupka ukázal deštníkem na mne a řekl panu děkanovi: „Tak tady máte první výsledky!“ Ale pan děkan se mi uklonil a řekl: „Ženské plné koleno je druhé jméno Du-cha svatého.“ A zastavila jsem před cukrářstvím, než jsem položila botičku na dláždění, stáhla jsem vlasy, aby se nedostaly do drátů, opřela bicykl o zeď, a když jsem šla chodníkem, měla jsem dojem, že jdu v plavkách.

A v cukrářství jsem poručila, aby mi pan Navrátil zabalil čtyři kremrole, a jednu jsem si hned vzala a vyklonila se, aby mi lístkové těsto nepadalo za blůžičku, a zase, jak jsem zasunula kremroli hlta-vě do úst, hned jsem slyšela Francinův hlas, že takhle slušná žena kremrole nejí, a pan Navrátil se usmíval opatrně, protože neměl zuby, a stála jsem u výkladní skříně, jen ať ženské vidí z tmavého krámu moji siluetu, a pan Navrátil mi podal balíček převázaný modrým provázkem, zaplatila jsem a pan Navrátil mi otevřel, a než jsem se rozjela, pomohl mi s vlasy, kousek se mnou běžel, než se vlasy dostaly do proudu vzduchu, šlapala jsem to ze vší síly, jednou rukou jsem řídila a ve druhé jsem držela ten sladký balíček na prstě a vlasy za mnou se zdvíhaly, jak se zvedají ty krásné mosazné koule

regulátoru parní lokomotivy, když zvedá otáčky. Dívala jsem se zdánlivě pořád doprostředka silnice, ale po obou stranách chodníku jsem viděla všechny druhy lidských očí, ty obdivné oči a ty pohledy plné nenávisti na moje nahá kolena, která se zvedala střídavě jako klouby vačkových hřidelí...

A když jsem přijela do pivovaru, hned jsem jela až k chlívům, běžel mi naproti Mucek, ten dobrý psíček, vrtěl dlouhým ocáskem, a když jsem se k němu naklonila, lízal mi dlaň a přivíral oči, a já jsem vešla do kolny a přinesla sekyrku a rozbalila jsem balíček a nabídla Muckovi kremroli a on nejdřív nevěřil, ale když jsem se smála, tak kremroli začal jíst a já jsem v duchu uvažovala, o kolik bych měla zkrátit Muckovi ocas, a za Mucka jsem postavila špalíček a vzala jsem Muckovi ocas a položila na ten špalek, ale Mucek se otočil, a tak jsem ho pohladila a nabídla mu ještě jednu kremroli, a Mucek, tlamu zapatlanou šlehaným krémem, mi olízl ruku i s topůrkem sekyrky a dal se do druhé kremrole, a já jsem upravila na špalíku Muckův ocas, a pak jednou ranou jsem usekla tu delší část a Muček se zajíknul, půl kremrole měl v sobě, ale ta bolest v ocase asi byla tak veliká, že Mucek začal výt a otáčet se a tlamou plnou cukrové pěny chytal se za pahýl ocásku, z kterého tekla krev, a Mucek myslel, že mu to udělal někdo jiný než já, střídavě mi lízal ruku a ten svůj zbytek ocásku, hladila jsem ho a těšila: „Mucíčku, to bude jen chvilka, ale bude z tebe krasaveček, to je móda, musí to být, podívej se!“ Narovнала jsem se a ukázala, že i já mám zkrácenou sukni, ale Mucek začal strašlivě naříkat a já jsem viděla, že jsem usekla z toho ocásku málo, že bych měla useknout ještě kousek, ale Mucek už nechťel o zkracování ani slyšet, přidržela jsem mu ocásek na špalku, slibovala všechny kremrole a že mu koupím kremrole další, avšak Mucek se mi vytrhl a vzal do tlamičky ten useknutý zbytek ocasu a běžel s ním ke kanceláři, a jak vycházeli a vcházeli kočí, vběhl do účtárny.

A za chvíli vyběhl z kanceláře Francin, v jedné ruce držel redis pero číslo tři a ve druhé kousek ocasu, a Mucek stál na posledním

schodě a štěkal směrem ke kůlně a chlívům, odkud jsem vedla bicykl, a když jsem dojela před kancelář, do pivovaru vjel pan doktor Gruntorád. Hřebec pana předsedy už měl zastřižený ohon a přistřiženou hřívu a pan doktor seskočil z kozlíku a hodil opratě kočímu a zadíval se na moji sukni a prohlásil: „Všecko se bude zkracovat a konce tomu zatím není. Tak pane správce, budeme zkracovat pracovní dobu, od příštího měsíce se zkrátí sobota napůl, takže se bude dělat do dvanácti hodin. Vzdálenosti mezi hostinskými zkrátíme tak, že pojedeme za nimi. Toho vašeho oriona prodáme a koupíme auto, které zkrátí čas a nastaví tak prostor pro větší odběr piva. Ivane!“ zakřičel pan doktor Gruntorád na kočího, „podejte mi moji skříňku, ať psíčkovi dáme flastry a zastavíme krvácení.“

To odpoledne Francin jel na orionu do Prahy. Využila jsem toho a po práci zašla do šalandy za strýcem Pepinem. Pod rozsvícenou žárovkou strýc Pepin napřahoval ruku na obrovského sladovníka, který klečel na kolenou a vkleče byl zrovna tak veliký jako stojící strýc Pepin, avšak strýc se tvářil hrozivě a řval: „Co když se neovládnu! A co když vám dám jednu ostravsko!“

A obrovský sladovník spínal ruce a prosil: „Pane Josefe, nedělejte z mý ženy vdovu a nedělejte z mých dětí sirotky!“

A sladovníci, stojící v kruhu, tichounce se smáli, kteří to už nemohli vydržet, vyběhli na chodbu a tam stáli čelem u zdi a tloukli pěstí do omítky a chrčeli smíchem. A když se vykuckali, vběhli do šalandy.

A strýc Pepin stál rozkročený pod žárovkou a křičel: „Tak tedy si to rozdáme!“

A vrhl se na obrovského sladovníka, který se poddal, a strýc Pepin mu nasadil nelsona a pak se pokoušel dát sladovníka na lopatky, ale sladovník se vzepjal a povalil strýce a zalehl ho a všichni kolem křičeli a tleskali, ale strýc Pepin uchopil sladovníka za krk a ten sladovník se nechal zvolna obracet skoro už uť na lopatky, ale v poslední chvíli poklekl a strýc mu nasadil dvojitého nelsona

a sladovník se vztyčil a chodil se strýcem šalandou a nosil strýce jako děťátko, avšak strýc Pepin křičel nadšením:

„A zvítězím slavně jako Frištenský!“

Pak sladovník opět poklekl a udělal se strýcem kotrmelec, teď teprve jsem si všimla, že ti dva zápasníci jsou v bílých podvlíkačkách, dlouhých až po kotníky a u kotníku zavázaných na tkaničky. A jak obrovský sladovník udělal kotrmelec, tak zalehl strýce Pepina, ležel mu na hlavě, ale strýc křičel:

„Vzdáte se, máte to marný, pevně vás držím!“

Ale obrovský sladovník se vztyčil, drapl strýce Pepina za kotníky a krk a roztočil ho a pak s ním upadl, avšak strýc Pepin řval:

„To jsem s váma mrsknul, jak Frištenský s černochem!“

A pak sladovník zeslábl a strýc Pepin ho vzal za ramena a sladovník povolil smíchu a smál se a slzel a strýc ho obracel na lopatky a pan nadsladovní poklekl a prohlásil:

„Pane Josef, jste zase vítězem!“

A zápasníci vstali, strýc se ukláněl a usmíval, ukláněl se davům, které jen on viděl kolem sebe.

„A zítra bude odvetný zápas,“ řekl pan nadsladovní a ukryl tvář do plecháče.

„Strýcu Jožine,“ řekla jsem, „pojd'te na chvílku k nám a vypůjčte si pilu, ano?“

A strýc Pepin oddychoval, kýval hlavou, pak odhodil deku ze svého kavalce, všechno prádlo a všechny šaty měl v nohách železné postele, teď odvalil podhlavník, docela v hlavách promaštěný, a pod tím podhlavníkem měl všelijaké krabičky a špulky nití a tolik divných nepotřebných maličností, tady strýc našel klíč, otevřel skříň a vytáhl z ní papírový pytlík, na kterém bylo napsáno: Alois Šisler, kloboučník a kožišník, a z toho pytlíku vyňal krásnou bílou námořnickou čepici se zlatými šňůrami a zlatě vyšitým emblémem Viribus Unitis.

„Tu mi ušil pantáta Šisler, jinýmu by ju neušil, ale jen mně!“

Řekl a nasadil si tu krásnou bílou námořní čepici a tak stál v podvlíkačkách, za ním rozválená postel se skopaným prádlem a šatstvem v nohách a ve hlavách putýnkou nepotřebných divných věcí.

„Strýcu Jožine,“ řekla jsem, „Jak máte krásnou postel, já vám na ni ušiju povlaky, ano?“

„Když scete,“ řekl strýc a rychle se oblékal.

A sladovníci stáli a seděli, dívali se do podlahy a nedovedli mi nic říct, dokonce se zdálo, že litovali, že jsem přišla uprostřed té zábavy se strýcem Pepinem, že to byla jejich zábava a já do ní nepatřím, že mezi mnou a jimi je rozdíl jako mezi touhle šalandou, kde jich spí osm v jedné místnosti, a mými třemi pokoji a kuchyní, kde spíme já a Francin, správce pivovaru, který to možná dotáhne na ředitele pivovaru, zatímco oni budou pořád jen sladovníky, až do své penze, až do své smrti. Strýc Pepin zavřel skříň a zářil štěstím nad tou čepicí, jakou nosí jen námořní kapitán nebo jeho první důstojník.

„Dobrý večer, pánové,“ řekla jsem a vyšla ze šalandy.

Než jsme se prodrali vichrem na rohu sladovny, žárovky začaly na rozích pivovaru a chlívů slábnout, jako by ten průvan z nich odvával elektřinu. Strýcova čepice zářila jako mléčné stínítko petrolejové lampy a strýc musel oběma rukama držet pevně tu čepici, aby mu ji vichření nevyrvalo. Dokonce se mi zdálo, že strýc Pepin užuž se začínal vznášet jako tenkrát ta moje froté osuška... a já jsem věděla přesně, že strýc Pepin by se své čepice nevzdal, že by s ní raději odletěl cikcak vzhůru do tmy k pivovarským komínům a otáčivým korouhvím. A když jsem rozsvítila lampy a strýc přinesl od bednářského mistra pilu, povalila jsem židli a se strýcem jsme zkracovali nohy židlí, ne o mnoho, ale o deset centimetrů, které jsem pokaždé naměřila krejčovským centimetrem. Když jsme položili stůl na bok, strýc Pepin řekl:

„Švagrová, víte co? Na co budeme tady pořád s tím centimetrem? Odřízneme jednu nohu a potom ten odříznuté špalíček přiložíme k té noze další, a tak budeme jen řezat a ne měřit.“

Zasmála jsem se: „Strýcu Pepine, vy byste měl jít k policii, tak jste chytřej!“

A strýc Pepin se rozkřičel: „Ale déte pokoj s policií! Strýc Adolf byl u nich akorát jeden měsíc, hned zkraje ho vzali na stíhání jednoho tachonýra, a tak vobklíčili stavení, a když vešli do kuchyně, tak tam seděla jen baba a vedoucí detektivů povídá: Kde máte starýho? A vona řekla, že šel na pařezy, a vedoucí kopl do dveří pokoje a viděl votevřeným voknem, jak ten tachonýr letí po stráni, tak zavelel: Kupředu! A Adolf vyskočil voknem první, sletěl až po krk do močůvky, ale vyhrabal se z ní a s revolverem frčeli do lesa a tam vobklíčili toho tachonýra, a ten měl revolver taky, tak ho přemlouvali, aby odhodil revolver, a ten tachonýr zase, jak udělají krok, tak se jim zastřelí, a tak velitel hodinu přemlouval toho tachonýra, že dostane polehčující okolnost a že sám mu zaručuje jen půl roku, a ten tachonýr odhodil revolver a se slávou velitel mu dal pouta a vedli ho k autobusu, a Adolf chtěl taky nastoupit do policejního auta, ale řekli, že takhle od té močůvky to nejde, tak šel pěšky až na sám okraj Ostravy a tam ho vyhodili z tramvaje, tak musel pěšky až dom a doma mu bytná nechtěla prát ty šaty, tak je vodnes do čistírny a dostal lísteček, a když si přišel za čtrnáct dní pro ty šaty, tolik lidí tam bylo a hodně známých slečinek, a když na Adolfa došla řada, tak ta vedocí vzala lísteček, a když se vrátila, byla červená a hodila Adolfovi ten balíček nazpátek a zakřičela na Adolfa: Když jste se posral, tak si to vyperte sám! A šel dom s haňbou...”

A strýc vykládal a usmívala jsem se a řezali jsme podle návodu strýce Pepina nohy od stolu, zkracovali jsme je o deset centimetrů a strýc Pepin hovořil: „A tak Adolf měl smolu, jedná šel podle hostince a tam byli vožralí zubaři a pozvali Adolfa, a když se s nimi napil a měl radost, že ho mají lidé zase rádi, tak zničehonic jeden zubař z vožralství vytrhal druhému zubařovi přední zuby, a jak Adolf byl opilý taky, tak ten, kterému vytrhali ty přední zuby, tak zase vytrhal Adolfovi všechny zadní zuby, ještě Adolf měl ohromný

štěstí, že tenkrát v tý hospodě se nevožrali zvěrokleštiči anobř nunváři...”

„To by muselo safra bolet,“ řekla jsem a přiložila uřezaný kousek k poslední noze a nasadila pilu a řezali jsme vesele dál a strýc Pepin vykládal: „Ale pak Adolfa vzali na vojenský cvičení a byl někde až v Turčanském Svatém Martině a tam zase, že strýc Adolf byl vyučené mašínista, tak mu dali sentinel a jeden tutan, rotmistr, jak četl vojenské noviny, tak tam bylo v oběžníku, že v Chebu potřebujó válcovat silnici před kasárnama, tak dal Adolfovi příkaz a relutum a strýc Adolf podle mapy vyjel s tím sentinelem do Chebu, a to bylo na jaře, a Adolf jel celý léto jen přes Slovensko a na podzim překročil hranice Moravy, a jel čím dál tím pomaleji, protože na neděli jezdil dom, a když celé podzim jel přes Moravu, tak se šel potají zeptat do kasáren v Turčanském Svatém Martinovi, ale tam mu řekli, že ten rotmistr se oběsil, protože na náměstí se našel kanon a nikdo nevěděl, kdo ho tam dal, a tak ho dali do skladu a to bylo to dělo navíc, a tak Adolf jel s tím sentinelem napříč Československem, na jaře už dojel do Plzně, ale že neměl uhlí, tak musel topit dřívím, co si vyžebal, ale spálil moc lidem ploty, kór když bylo daleko do lesa, a ohromný zpoždění pak měl strýc Adolf, že vlastně tím sentinelem jel nakonec jen jeden den, protože tři dny trvalo, než se dostal na neděli dom do Ostravy, a tři dny zase jel k temu svýmu sentinelu, a tak v létě dorazil strýc Adolf do Chebu k posádce a tam je zavřeli voba dva, ten sentinel a Adolfa, a když se to vysvětlilo, tak strýce Adolfa dali jako vojensko hlídku na hrad Košumberk, a že neměl kam jezdit, tak na tom Košumberku z dlóhý chvíle se zamiloval do dcery průvodce hradem a pak si ju vzal, a pořád tam stál s kverem jako stráž, ale za tři roky usódlil, že na něj asi zapomněli, tak vysvlíkl uniformu a kver dal do kóta a dodneška tam dělá průvodce...” a strýc Pepin se narovnal a poslední špalík od nohy odpadl.

Vzala jsem lampu a odnesla ji na příborník, abych viděla na to, jak bude vypadat ten stůl zkrácený o deset centimetrů. A když jsme

se strýcem postavili stůl pokácený na bok, zažasla jsem a křuplo mi v očích. Šla jsem do kuchyně, pak jsem chvíli stála na prahu a dívala se přes koruny štěpnice na pivovarský komín, a po chvíli jsem se vrátila.

Strýc Pepin štrikoval prstíčky.

„Co se dá dělat? Nic se nedá dělat, strýcu Jožine,“ poručila jsem, „noste z knihovny ty sebraný spisy Beneše Třebízského, ano?“

A postavila jsem stůl, stůl, ze kterého jsme se strýcem Pepinem odřezávali v přítomí čtyřikrát po deseti centimetrech, ale přikládali jsme ten deseticentimetrový špalíček pořád k jedné a té samé noze, takže jsme zkrátili jednu nohu o čtyřicet centimetrů... a strýc Pepin přinesl sebrané spisy a vyrovnala jsem je pod chybějící nohu, a ještě to bylo málo, tak jsem to dorovnala Šmilovského Parnasíí.

A z dále se ozvalo hřmění a řinčení, to Francin vyjel s orionem z lesíka u Zvěřinka, a ten randál a hluk neustále sílil, jako by Francin před sebou hrnul všechny součástky oriona. Vyběhla jsem před kancelář a otevřela vrata a Francin vjížděl do pivovaru, na sajdkáře se kymácel ten šlapací malý soustruh, který Francin na delší štreky vozil vždycky s sebou, a teď motocykl zahrnul až k našim dveřím a Francin zvedl brýle a sundal koženou přilbu a ukazoval mi rukou, abych honem šla domů, a já jsem už věděla, že mi přivezl dáreček. Vběhla jsem do kuchyně a Francin se s něčím vlekl zadem, přes chodbu kanceláře do Pokoje, chvíli tam něco kutil a pak vešel do kuchyně a mnul si ruce a smál se, pohladil strýce Pepina po ramenou a já jsem se vrhla na Francina, a tak, jak jsme měli ve zvyku, prohledávala jsem mu všechny kapsy u kabátu a v kalhotách a Francin se smál a byl roztomilý, že jsem trnula, co se za tím asi skrývá? A pak jsem řekla: „A to nebude žádný prstýnek a žádné náušničky, a žádné hodinky a žádné brožky, ale něco většího, že?“ A Francin se vysvlékl a umýval si ruce a kýval hlavou, a když si utíral ruce, ukazovala jsem na dveře do pokoje a ptala se: „Je to tam?“ Francin kýval, že tam to je... a schválně zpomaloval oblékání

a schválně dělal, že si musí očistit boty, až jsem hrozila, že vtrhnu do pokoje, že už to nevydržím, Francin zvedl prst, poprosil mne, abych zavřela oči, a odvedl mne do pokoje a nechal mne chvíli stát a pak jsem uslyšela hudbu a tenor krásně začal zpívat... mé srdce pro tebe kvílí, má Havaj, květe bílý... otevřela jsem oči, obrátila se a Francin stál a držel hořící lampu a svítil na skříňkový gramofon, pak postavil lampu na stůl a poprosil mne o tanec, podchytil mne v pase, druhou rukou sevřel moji ruku v dlaní, a Francin číhal, a teď vplul dlouhým krokem do... kdo jednou sbohem dá ti, ten vždy se k tobě vrátí... A Francin, divila jsem se, protože byl špatným tanečníkem, vplul do kroků tanga tak dobře, až jsem se k němu přitiskla, vsunul svoji nohu docela směle mezi moje nohy, zastříhli jsme se do sebe tak, že jsem se odtáhla, abych si Francina líp prohlédla, pak jsem položila hlavu na jeho rameno, avšak nastala v tanci otočka a Francin vypadl z rytmu, chvíli vyčkával, a když zase chtěl pokračovat v tangu couváním, couval sice správně, ale mimo rytmus a znejistěl, avšak když rozházel celý tanec a vyčíhal ty první kroky, zase se chytil a krásně plul po koberci a raději se ani neotáčel, ani nechtěl kráčet mimo mne, ale jen dlouhými kroky, jako by mu boty vážly v horkém asfaltu, tančil z jednoho konce pokoje na druhý, aby se tam neobratně otočil a zase krácel v rytmu, ale přesto neodolal, aby se nepokusil znovu o otočku, vysunul se mimo mne a díval se na koberec na svoje kroky, viděla jsem, že ty kroky jsou správné, ale že Francinovi chybí to hlavní: rytmus. Dokonce se snažil o takzvané prohýbání, blesklo mi hlavou, že jistě v Praze chodil do nějakého kurzu tanečních hodin, do nějaké soukromé školy tance, protože i to prohýbání dovedl perfektně, prohnul mne, až jsem se dotýkala vlasy koberce, ale když si mne zase navlékl na sebe, bylo to taky správně, akorát pořád nit tanečních kroků navlékal mimo ouško hudby... a krásný tenor přestal zpívat a hudba tiše skomírala... a Francin se přestal usmívat a skoro se zhroutil na židli a to, že mu tango nešlo, to poznání z něho vyrazilo dech, protože na posledních

šibřínkách jsem tančila s mladým Klečkou, vaříčem pivovaru, který hrál krásně na violoncello a měl čtyři reálky a který uměl tak tančit a já jsem se s ním tak shodla, že tanečníci přestali tančit a obklopili nás a my dva jsme tančili jako dva artisté, jako dvě spřažené nápravy, v naprostém splnutí, zatímco Francin seděl za sloupem sám a díval se do podlahy.

„Se slečnou Vlastou u Havrdů,“ řekl strýc Pepin, „to tančíme taky tak, ale trochu jináč, rychleji, Vlasta mi naleje martel a pak řekne, tak pane Josef, co vám mám zahrát? A já řeknu: Zahrajte mi nějaké třeba! A Vlasta řekne: A jakej třeba? Povídám: Od skladatele Bundy, takzvanýho Gobelinka, smím taky prosit, švagrová? Francine, dé to tam hodně rychleji! A divé se, jak se pořádně tančí!“

Strýc Pepin mne vzal za ruce a džezová hudba začala hrát tak rychle, jak Francin posunul rychlostní páčku, jako v zrychleném filmu běhají ženské. A strýc Pepin se mi začal uklánět a já jsem se ukláněla taky. Pak se mne dotkl čelem a já jeho taky, najednou se strýc obrátil v rytmu hudby a pořád se držíce za ruce jsme se otočili a stáli proti sobě zády a strýc zvedl nožku a kroutil a pohyboval botičkou a lýtkem, pak rozhodil ruce, pleskl dlaněmi a točil rukama tak rychle, jako by rychle navinoval nějakou vlnu, pak se chytil v pase a sekal sem a tam nohama, že jsem musela dělat to samé, ale v protisměru, aby mi nepřekopl kotník, pak se obrátil a vzal mne v pase a vyhodil do stropu, až jsem se vlasama dotkla omítky, a strýc mne v rytmu hudby nosil sem a tam a nos měl zabořený do mého pupíku, pak mne pustil, otočil mne a dotýkali jsme se zády a strýc si mne navlékl na ramena jako nůši a já jsem se zahákla do jeho paží taky a jeden druhého jsme kolíbali, jako bychom se napravovali v ztrženém kříži, pak mne strýc pustil, oběhl mne rytmickým poklusem a začal proti mně dělat výpady, jako to dělal hercový kluk s tyčí, dělala jsem to po něm a tanec byl přesný a nevypočitatelný, ale neustále rytmický, jako by pohyb naplňoval daleko přesněji hudbu než kterýkoliv jiný tanec, pak strýc vyskočil a roztáhl nohy a dopadl

na koberec a udělal špagát, a já jsem se bála, že bych se roztrhla v třísech, tak jsem se jen ukláněla napravo a nalevo, zatímco strýc si střídavě čichal k levé špičce botek a k pravé, potom najednou, jako by byl vsrknut ke stropu, vyskočil, stáhl nohy a natáhl si mne tak rychle na rameno a přes rameno zase nohama na zem, že jsem kramflíčkem střevíčku udělala čáru na stropě, Francin se na mne díval a usmíval se, pak šel do kuchyně a vrátil se a v jedné ruce držel hrnek s vlažnou bílou kávou a ve druhé krajíc suchého chleba, ze kterého ukusoval, a díval se na nás, ale zrychlené tango zmlkalo, tenor dozpíval... kdo jednou sbohem dá ti, ten vždy se k tobě vrátí, má Havaj, květe bílý, o tobě sním... A když mne strýc Pepin odváděl, políbil mně ruku a držel moji paži a hluboce se ukláněl na všechny strany, klonil se nějakému velkému sálu a posílal polibky do rohů pokoje... Když jsem kráčela kolem stolu, šlápla jsem na špalíček, který jsme uřezali od stolu, a zvrtil se mi kotník.

„Bratře,“ řekl Francin, „jseš ladem ležící harmonie.“

A já jsem s výkřikem padla a už jsem se nepostavila.

Tu noc se Mucek pomínul. Domovník ho musel už zvečera uvázat na řetěz do kůlny a tam Mucek nedovedl srovnat souvislosti mezi kremrolí a tou bolestí v ocásku a už se nechtěl stát krasavečkem podle poslední módy, a tak začal strašlivě výt a pěna se mu objevila u tlamy, pěna šílenství smíchaná s pěnou kremrolí, a Francin o půlnoci nabíjel brovnink a pak vyšel na dvůr a za chvíli jsem slyšela střelbu, jednu ránu za druhou, dobelhala jsem se k oknu a viděla jsem ve světle baterky Mucka, jak napíná řetěz, jak stojí na zadních a prosí packama, že už souhlasí s tím zkráceným ocáskem, že se vším je smířen, jen ať po něm jeho panáček nestřílí, a Francin vstřílel celý zásobník a Mucek ještě nepadl, naopak, byl dojemnější než kdy jindy, pořád stál na zadních a hrabal předníma packama a já jsem to všechno považovala za smrtelný hřích, který jsem spáchala na Muckovi, a dobelhala jsem se na otoman a rozplakala jsem se a zacpávala si před střelbou uši jako před výčitkou... A střelba

utichla a Mucek už asi byl mrtvý, avšak jistě do poslední chvíle vrtěl neexistujícím ocáskem, protože si asi myslel, že ho to střílí někdo jiný, protože jako zvíře jistě nemohl a nedovedl pochopit, jak bych tu bolest mu mohla udělat já a jeho panáček, Francin, který když se vrátil s brovninkem, tak jak byl oblečený, svalil se do postele a zdálo se mi, že taky pláče.

Ted' mě měl Francin takovou, jakou si mě přál mít, slušnou ženu sedící doma, ženskou, o které věděl, kde je dnes a kde bude zítra, kde by si ji přál mít navždycky, ne moc nemocnou, ale nemocnou jakoby, ženu, která by se dobelhala ke kamnům, k židli, ke stolu, hlavně ale ženu, která by mu byla na obtíž, protože vrchol manželského soužití viděl Francin v tom, že jsem mu vděčná, že mi ráno připraví snídani, v poledne na motocyklu sjede pro oběd do restaurace, hlavně ale aby mi ukázal, jak mne má rád, jak o mne s radostí může pečovat, a tak nějak, jak se stará on o mne, že bych se měla starat i já o něho, to byl Francinův sen, abych každý rok dostala angíny a chřipky, abych občas měla i zápal plic. To vždycky byl radostí bez sebe, nikdo nikdy se nemohl starat o člověka tak, jako se staral Francin, to bylo jeho náboženství, nebe na zemi, když mne mohl balit do prostěradel namočených do studené vody, kdy s prostěradlem obíhal kolem mne a tak je na mne namotával, jako by mne zaživa balzamoval, ale potom mne vzal do náruče a opatrně mne ukládal do postele, jako holčičky ukládají panenku. A každou hodinu odbíhal z kanceláře, aby mi měřil teplotu, každé dvě hodiny mi měnil obklady a v duchu se jistě modlil, ne že by si to přál, ale kdyby jinak Osud nedal, tak abych už nevstala, abych byla jeho miminko, které ho potřebuje tak, jako on potřebuje mne. A když jsem byla v rekonvalescenci a začala jsem chodit, když jsem se začínala zase od srdce smát a zase ta neslušná ženská začala ve mně vítězit, Francin zase se stahoval do sebe a zase snil o tom, že jsem ochrnutá a on mne vozí na kolečkové židli, večer mi předčítá Národní politiku nebo nějaký román, a tak by se vyrovnal ten jeho komplex z mé dravé zdravoti, která milovala náhodu a nepředvídanou událost a podivuhodné setkání, zatímco Francin miloval pořádek a řád, opakování mu ukazovalo

správnou cestu, všechno, co se dalo předvídat a zařídit, to všechno byl Francinův život, svět, ve který věřil a bez kterého nedovedl žít.

A teď mne měl v posteli s kotníkem v gypsovém zářícím obvazu, nadlouho nepohyblivou, a když tak o berlích a pak o holi, teď, kdy Josefina Bakerová tančí charleston.

A snad ten můj kotník přišel včas, protože Francin, když jsem běhala, nemohl dát dohromady jediný slogan, popsal tolik čtvrtek papíru redis perem číslo tři, a všechna ta reklama na zvýšení odběru piva končila v kamnech. Avšak nyní, když moje bílá noha spočívala na podušce, Francin chodil kuchyní a pokojem, pil vlažnou kávu a přikusoval k tomu suchý chléb a najednou se zastavil s hrnkem v ruce, jako by se zasn timer, dokonce byl zasažen viděním, z kterého šilhal, odložil hrnek, chleba, posadil se a redis perem číslo tři psal kaligraficky nápisy do hospod, a když dopsal, vzal napínáček a přišpendlil na zeď tu čtvrtku, abych na ni viděla, abych se i dovtípila, že kdybych byla zdravá a chovala se tak, jako bych byla nemocná, že by on co nevidět byl jmenován ředitelem pivovaru, společnosti s ručením omezeným, takový elán do práce a života mu dává můj ochromený pohyb. Za týden Francin vypil na inspiraci jistě půl hektolitrů vlažné bílé kávy a po celé zdi rozvěsil redis perem napsané a graficky upravené slogany. – Více piva, méně útrap a mrzutostí. – Vaše podlomené zdravíčko upevní vám naše pivečko. – Kdo nepil, teskný byl, když se napil pivenka, zčervenal jak dívenka. – Bez piva zaživa bych umíral. – Vaše podlomené zdraví pivo upevní a spraví. – Více pivečka, více zdravíčka. – Zdraví, svěžest, sílu, vše najdete v pivu. – Kdo chce vesel býti, musí pivo pít. – Kdo k nám do hospody chodí, dvakrát se rodí. – Naše dobré pivo, nápoj pro každého. – Lépe se nám bude žít, když víc piva budem pít. – Kdo o hospodu nezavadí, kdo nepije a nejí, ten vlastní zdraví zradí. – Doma, na cestách, všude jen osvěžující pivo. – Pivečko v každý čas správně osvěží vás. – A měl takovou radost nad tou inspirací, že si nalil plný hrnek kávy, pustil si gramofon... V dále za mořem, čarovná

je zem, Havaj... a pokoušel se plíživým krokem tančit tango a tak byl naplněn optimismem a tak se radoval z nějaké události, která je uložena v blízké budoucnosti, že se zamykal večer v pokoji, tam hrál pořád Má Havaj, květe bílý, každou chvíli vyšel s příručkou moderního tance a smál se, a když se vyradoval, tak zase se vrátil do pokoje, klíčová dírka svítila do přítmí tak jako moje noha v gypsu, a já jsem věděla, že jistě si Francin namaloval křídou ty kroky, ty cápoty, nejen ty základní kroky, ale i kroky nazpátek, ty otočky, celou trasu křídou namalovaných obvodů jeho podrážek, ve kterých trpělivě chodil v rytmu a melodii Havaje. Měl takovou radost, že mu jdou ty kroky, že i ve dne, když jsem se dívala oknem na dvůr a Francin spěchal něco vyřídit do várny, zpomalil najednou kroky a kráčel v krocích tanga, otočil se a pozpátku, s rukama lehce zvednutýma tančil dál ten moderní tanec, viděla jsem, jak se dívá na svoje nohy, viděla jsem, že je bezradný, že kdyby to šlo, že by křídou si namaloval i na silnici ty kroky... ale to ho neodradilo, naopak, večer tím usilovněji se pokoušel najít na křídou pomalovaném koberci skulinu, kterou by vnikl do rytmu gramofonu, už postě hrajícího Havaj. Každý večer Francin odmontoval z motocyklu značky Orion baterii, přinesl ji a zapnul vysokofrekvenční proudy, kufříček vystlaný červeným sametem se matně třpytil skleněnými přístroji a Francin mi dával jiskry do kotníku, fulgurační blesky prostupovaly sádrový obvaz, pak mi odkládal kus šatu po kuse, aniž jsem si mohla uvědomit, že jsem skoro nahá, fulgurační proudy mi dělaly dobře, masírovací váleček drobnými jiskrami mi posiloval obě nohy a sílil mi nervy v zádech, a Francin mi šeptal: „Nejlepší prostředek, jak, Mary, zvýšit tvoji krásu, kterou máš...“ Těšila jsem se každý večer na fialové masáže, které voněly hromem a krátkým spojením, přes štěpnici byl slyšet zase krásný mužský hlas, pan Jirout v atlasových šatečkách sám sebe svým hlasem vystřelil z děla, skrz zdi jsem viděla, jak letí nad pivovarem, má upažené ruce a napraskle se usmívá... už je ta láska, už je pryč, bejvalo jí

malounko... má zlatá panenka... teď se pan Jirout začínal naklánět směrem k zemi, rozpráhl ruce a házel divákům dolů růže a polibky. Francin mi dal do ruky kovovou elektrodu a černým knoflíkem zapnul přístroj a jako hypnotizér vznášel dlaň nad mým tělem, kam se Francinova ruka hnula, tam z její dlaně sršely a praskaly jiskry, přšel déšť fialového zrní, tisíce pomněnek a fialinek z Francinovy dlaně vstupovalo z přístroje do mne, vůně ozonu a blesku, který udeřil do stavení, se vznášela nade mnou, jen do sádry namočený kotník zářil modrounkým odleskem... už nezbylo po ní nic... v hluboni u Nymburka zmizela... a pan Jirout dopadl do sítěné trampolíny a péroval a ukláněl se v modrounkých atlasových šatečkách... cítila jsem, že i moje tělo vydává pronikavou vůni elektřiny, oddychovala jsem víc a víc, z celého těla mi vycházela svatozář, dívala jsem se do zrcadla, jak natažena ležím, fialový praskot a sršení je jediným mým prádlem, nikdy jsem neměla dojem, že jsem nahá, pořád jsem byla obtažena barvínkovým pláštěm, Francinův kaučukový límec a bílé manžety svítily tak jako moje gypsová noha, oddychoval tak jako já, ležící na zádech a se zalomeným loktem přes oči, bývalo mi z toho vysokofrekvenčního obřadu nevolno, nikdy jsme o tom s Francinem nemluvili, připravovali jsme se mlčky, jako bychom usilovali oba dva o zakázané, a když Francin otočil nazpátek černým knoflíkem, každý jsme se dívali jinam, tak krásné to bylo. Kdyby někdo najednou vtrhl do pokoje a přinesl lampu, Francin by jistě omdlel, proto raději zamykal, stahoval žaluzie a záclonu a pro jistotu vyšel ven a díval se na okna, zda se nikdo nemůže dívat k nám a vidět, jak mi chvějícími se prsty rozepíná blůzičku, stahuje sukni opatrně přes sádrový kotník, jak přede mnou klečí a kosmetickou masáží dosahuje kosmu.

11

Dnes přijel pan doktor Gruntorád, poprosil, abych mu uvařila silný čaj, že se v noci u těch svých rodiček nachladil, z brašničky vytáhl nůžky, a když mi stříhal sádrový obvaz, několikrát kýchl, pak uprostřed stříhání usnul, v prstech nůžky, a tak hluboce spal, neodolala jsem a vytáhla jsem mu z kapsičky vesty zlaté hodinky, podívala jsem se, kolik je hodin, a zase tichounce zastrčila hodinky nazpátek, tak opatrně a tak vzrušená přesností svých pohybů, a zase jsem v tom pokusu o krádež byla celá já, hodiny na zdi ukazovaly, kolik je hodin, já jsem ale chtěla vyzkoušet sama sebe, zda jsem ještě nezmalomyslněla, zda ještě jsem schopna udělat to, co mne právě napadlo, a ano, ještě to se mnou nebylo tak špatné, do galanterie k panu Pollakovi jsem chodila kupovat knoflíčky taky jen proto, že odpoledne nikdo nebýval v krámě, a jak se pan Pollak sklonil pod pult pro krabici, natáhla jsem ruku přes pult a vzala jedny dětské nejdoucí hodinky, a když se pan Pollak narovnal, dívala jsem se nevinně a v jeho očích jsem si přečetla, že o té mé krádeži neví, a když jsem si přála další knoflíčky a pan Pollak se sehnul, rychle jsem pověsila ty hodinky nazpátek, a když se pan Pollak narovnal, tak jsem se usmívala, tak nějak sama u sebe vyrostla, tak nějakou tou krádeží a hned následující účinnou lítostí jsem okřála, vydechla, a když jsem vycházela z krámu, měla jsem dojem, že mi narostla tak veliká křídla, že jimi drhnu o futra a sype se za mnou peří, které pan Pollak vkleče smetá na lopatku... a pan doktor Gruntorád kýchl a probudil se a dostříhl mi obvaz, který se rozlomil jak bílý futrál, potom mi doktor prohmatl kotník a prohlásil: „Už zase můžete dělat skotačiny...“ a kýchl a vzala jsem berle a přinesla hrnek čaje, a když jsem se chtěla postavit na nohu, podlomila jsem se a řekla: „To není ani jako moje noha!“ A pan doktor Gruntorád řekl: „Je to

vaše noha, za týden budete zase svá... hepčík!“ kýchl si upřímně. „Pane doktore,“ řekla jsem, „také se mi nějak špatně dýchá.“ „Sundejte si blůzičku prosím,“ řekl pan doktor a napil se čaje. Pak mi položil ucho na záda, jako vždy měl ucho studené, jako by mi položil skleněný popelníček, čím bylo teplejší počasí, tím studenější bylo jeho ucho, proklepával mi záda, prosil, abych zhluboka dýchala, a pak jeho ukazovák mi klepal na záda, lehce se dotýkal uchem mých zad, jak chlapci naslouchají na telefonním sloupu, přehodila jsem proud vlasů a pan doktor znovu usnul, zasypaný mými vlasy, jako by usnul na lavičce pod smuteční vrbou, jednou jsem schválně jela kolem vily pana doktora Gruntoráda, jen kvůli tomu, abych viděla, zdali tam opravdu je ta vrba, zastiňující celý dům, je to už asi tak dávno, kdy za jeho paní jezdil obrist z Brandejsa na koni, pan doktor Gruntorád, tenkrát mladý a jistě statný, neočekávaně se vrátil v noci domů, v přízemí strhl pušku a kopancem vyrazil dveře do ložnice své paní, ještě zahlédl pana obristu, jak běží v tom prvním patře k otevřenému oknu, pan doktor stačil zalíciť, a zatímco pan obrist plesknutím se odrazil od okenního rámu a po hlavě se zasouval do hluboké noci a pak dolů do keřů odkvetlých šeříků a kvetoucích jasmínů, pan doktor Gruntorád stačil nasypat broky do zasouvajících se holínek pana obristu a druhý náboj jen do hvězd modré noci, která vyplňovala okenní rám... ten obraz mne často probouzel a nedával mi spát, nikdy jsem si nedovedla představit a spojit tuhle krásnou událost s panem doktorem Gruntorádem, pořád jsem ji spojovala s někým jiným, zato docela sytý obraz mne spojil s panem obristem, který s prostřelenou holínkou stačil se ještě vyhoupnout na koně, stačil vytáhnout z holínky vrbový proutek, stačil se sklonit z koně až k samé zemi a zastrčit ten proutek do země, proutek, ze kterého je dneska tak ohromná vrba, že za bouřlivé a větrné noci ťuká na okenní tabulky celého domu jako živoucí vzpomínka. A pan doktor Gruntorád mi zase dál ukazovákem proťukával záda, snad už ani o tom nevěděl, že usnul, ťukal jako zasypaní horníci, a když

se otočil, napil se čaje, a zatímco jsem se oblékala, tiše psal receptis, a zase jeho zlaté plnicí pero se najednou zastavilo, několik vteřin pan doktor Gruntorád usnul, aby se probudil a osvěžen dopsal předpis léku na moje prsa. Povídám: „Pane doktore, pochlubil se vám manžel, co mi koupil?“ – „Ukažte!“ poručil pan doktor a napil se čaje. Otevřela jsem na stolku spočívající kufřík. „Co je to za šmejd? Kde to ten člověk koupil?“ řekl pan doktor. Povídám: „V Praze, ale vy máte rýmu, tady je tak krásný přístroj, to je něco jako bory šumí po skalínách...“ Pan doktor řekl: „A vy se v tom vyznáte?“ Povídám: „Pane doktore, to nic není... Podívejte se!“ a zasunula jsem zástrčku a otočila černý knoflík a nasadila rourku se štětečkem na nervy, a ze štětiček sršely fialové piliny a pan doktor si přejížděl klouby u dlaní a prostomyslně se usmíval a řekl: „Je to poetické, nic se nikomu nemůže stát, a když to bude od vás, tak mne to potěší...“ A vzala jsem elektrodu, ozonový inhalátor s rozprašovačem, a pravila jsem: „Pane doktore, nejlepší bude, když si lehnete na otoman...“ Pan doktor se posadil na kanape, stáhla jsem běžovou záclonu a sypké přítmí a fialový keříček elektrických výbojů, sršících z té speciální elektrody pro nervy, ozařovaly pleš pana doktora, zvolna se pokládajícího na otoman. Teď ležel na zádech, v prstech držel tu neustále křesající a prskající hůlku, zatímco jsem připravovala ozonový inhalátor s rozprašovačem. Do vatičky ozonového inhalátoru jsem nakapala směs eukalyptového oleje s mentolovým olejíčkem, zašroubovala do rourky skleněný dvoják, který se zastrčí do nosu, a pak jsem vzala panu doktorovi štěteček pro nervy a do katody jsem zastrčila ozonový inhalátor s rozprašovačem a otočila kolečkem a dutá roura se vyplnila neonovým plynem, který procházel vatičkou napojenou eukalyptovým olejem, poklekla jsem před kanape a přístroj jsem lehce přiblížila k nosním dírkám pana doktora. Povídám: „To vás, pane doktore, jistě vyléčí, manžel to inhaluje vždycky, dřív než dostane rýmu... je to opravdu, jako když bory šumí po skalínách, cítíte tu vůni ozonu, pryskyřic? A ten modrý

vybíjející se neonový požár, ten už sám léčí, vaše barva je modrá, ta zmírňuje veškeré životní dění, utiňuje nervy, zpomaluje proudění..." hovořila jsem a v jedné ruce jsem držela ten krásný přístroj naplněný inhalačním olejem a pravou rukou jsem pomalu mačkala gumový míček, který hnal vzduch ozonovou a olejovou komorou inhalátoru... a pan doktor Gruntorád všechno, co jsem říkala, opakoval blaženě po mně, blaženě se usmíval a slyšela jsem, jak houpací dveře z kanceláře zacvakaly, pak klíč ve dveřích se otočil a vešel Francin, sinálý a bledý, a tichounce zakřičel: „Co to tady děláte!“ a já jsem se polekala a stiskla jsem gumový balonek a pan doktor nedoopakoval po mně: „... bory šumí po skalínách..." a posadil se a zakřičel, celý obličej se mu stáhl a najednou omládl, vyskočil a tak směšně mrskal nožkami a nahmatal kliku a vyběhl ven, a Francin za ním se sepjatýma rukama: „Pane předsedo, odpusťte!“ Ale pan doktor mrskal nožkami a běžel ke sladovně a vběhl do sladovny a po schodech dolů na humna, tam se přebrouzдал několika hromadami ječmene, sladovníci stáli s lopatami ohromeni, ale pan předseda nechal za sebou Francina, který poklekl do mokrého sladu, a vyběhl stále naříkaje po schodech na půdu, proběhl kolem suchých hromad sladu, ale pořád ta bolest v nose ho hnala až do nejvyššího patra, tam vběhl do sušícího se ječmene na svini, do šedesátistupňového horka, a vyběhl nazpátek o patro níž a přes spojovací můstek přeběhl do várny, několikrát oběhl pánve a po schůdkách běžel do spilky, Francin pořád za ním, ze spilky vyběhl pan doktor Gruntorád až na štoky, tam, kde se chladilo mladé pivo, otevřel žaluzie oken a vyběhl na střechu lednice, tam, kde kvetly netřesky, Francin poklekl do těch krásných žlutých květin, ale pan doktor Gruntorád zanaříkal znovu a seběhl po schůdkách nazpátek do várny a vraty vyběhl na dvůr a ze dvora běžel k chlívkům, dělníci je zdravili: „Dobrý den, pane předsedo! Dobrý den, pane správce!“ Ale pan doktor mrskal nožkami dál přes ovocný sad, až zase doběhl otevřenými dveřmi do naší kuchyně a do pokoje, kde se zhroutil na kanape

a volal: „Kde jste koupil ten šmejď? UkaŹte!“ A prohlíŹel si pečlivě ozonový inhalátor s rozprašovačem, pak přivoněl a řekl: „Z čeho jste, vy jedna sakramentská Źenská, tam dávala ten volej? To bory šumí po skalínách?“ Nasadil si skřipec, podala jsem mu lahvičku a pan doktor, když si přečetl vinětu, rozkřičel se: „Vy jedna Źenská sakramentská, dyk jste to zapoměla ředit jedna ku deseti! Vždyť jste mi spálila sliznici... hepčík!“ kýchl si pan doktor Gruntorád, a když viděl Francina, jak poklekl a rozpřáhl ruce a zaprosil: „MůŹete mi to odpustit?“, pravil pan předseda: „Vstaňte, dobrý muži, chtěl bych, abych raději byl správcem pivovaru než jeho předsedou...“ řekl, podíval se na hodinky a podal mi ruku, pak políbil hřbet mé ruky a řekl: „Rukulíbám.“ A vyšel, ve slunci se objevil na dvoře, zanechal za sebou vůni karbolky a lyzolu a eukalyptu, vyšvihl se s feudální lehkostí na kozlík, jako by všechno to, co se stalo, jej posílilo, a teď jsem to viděla! Teď jsem uvěřila, Źe se to tenkrát tak muselo stát, jak jsem to slyšela, ten příběh, ze kterého už Źůstala jen ta smuteční vrba, zahalující celý dům. Pan doktor se posadil na kozlík, kočí mu podal otěŹe, pan doktor si zapálil v jantarové špičce cigaretu, nasadil si měkký světlý klobouk do čela tak, jak to nedovedl Źádný mužský, tak nějak omládl těmi opratěmi, vypadal, jako by právě přijel s tím kočárem z Vídně, narovnal se a vyjel z pivovaru s hřebcem, který měl zastřiŹený ohon a hřívu, zatímco kočí pana doktora se rozvaloval vzadu na plyšovém kanapi landauru s provinilým úsměvem člověka, který nikdy nepochopí, proč jeho pán jezdí na kozlíku s takovou chutí a rozkoší, zatímco on, kočí, sedí provinile na plyšovém sedadle... A Francin chodil pokojem a zastrkoval si ruce do mozku.

Podívala jsem se na hodinky, to byl čas, kdy Boďa Červinka končí svoji malou rundu, jistě už koupil výhodně zeleninu a z radosti nad takovou koupí se stavit nejdřív na náměstí U Svobodů, kde si dal dvě decičky vermutu a pět deka uherského salámu, pak se stavit v Grandu, kde si jistě dal malý gulášek a tři plzeňská piva, pak, aby začal uzavírat tu svoji malou rundu, stavit se v drogerii u Mikolášky, a setrváváje v přátelském hovoru, vypil tři číšky koňaku, avšak ono je i možné, že Boďa měl takovou radost, že vydělal na výhodné koupi zeleniny dvě koruny, že pokračoval v takzvané velké rundě, to jest, ještě se stavit Na Knížecí na černou kávu s originál jamajským rumem, aby se pak zastavil na stojáčku u speciálního výčepu firmy Louis Wantoch a vypil kalíšek griotky jako radostnou tečku za tak výhodným nákupem karfiolu a zeleniny do polévky.

Když Francin odešel do kanceláře docela neusmířený, vybelhala jsem se do předsínky, vytáhla bicykl a jela do města, šlapala lehce tou mojí bílou a bolavou nohou, ale pak každým šlápnutím jako by se mi posílil ten kotník, opřela jsem o zed' bicykl, a když jsem nahlédla do oficíny, na otáčecím křesle dřímál Boďa, vešla jsem a posadila se na volnou židli. Boďa jistě dokončil velkou rundu, protože z něho voněla jádra višňí, jistě skončil u firmy Griotte podniky „Boďo,“ povídám. „Copak? Milostpaní?“ vstal a polekal se tak, že vzal nůžky a začal jimi štěbetat. „Povídám, Boďo, chtěla bych ostříhat vlasy.“ Boďa se polekal ještě víc. „Jak prosím?“ zabreptal. „Povídám, Boďo, chci ostříhat vlasy tak, jak to nosí Josefina Bakerová.“ Boďa potěžkal moje vlasy a vyvalil oči: „Tenhle zbytek starého Rakouska? Tohleto: Já, Anna Czilágová, narozená v Karlovicích na Moravě? Nikdy!“ A Boďa s despektem odhodil nůžky a posadil se a založil ruce a díval se oknem a trucoval. „Povídám, pane Boďo, pan doktor

Gruntorád ostříhal hřebci hřívu i ocas a doporučil mi ten moderní postřih kvůli lupům.“ Bod’a trval: „Tyhle vlasy ustříhnout, to je to samé, jako kdybych vyplivl po svatém přijímání svatou hostii!“ – „Povídám, Bod’o, já vám podepíšu revers...“

„To jedinež,“ řekl Bod’a a přinesl psací náčiní a já jsem na čtvrtku papíru napsala, tak jako před operací, že dobrovolně a při plném vědomí jsem si nechala ustříhnout svoje vlasy panem Bod’ou Červinkou. A Bod’a, když máváním usušil ten revers, pečlivě jej zastrčil do tobolky, rozhodil rochetku, stáhl mi ji pod bradou a sklonil mi hlavu a vzal nůžky, chvíli váhal, byla to chvíle, jako když artista v kopuli cirkusu dělá nějaký nebezpečný výkon a bubínek víří a víří... a Bod’a dvěma šmikanci ustříhl proudy mých vlasů. Ulevilo se mi tak, že hlava mi klesla na prsa a pocítila jsem průvan na šíji. Bod’a položil vlasy na otáčecí křeslo, pak vzal mašinku a vystříhal mi úponky vlasů a pejzy, pak jeho nůžky štěbetaly, Bod’a odstupoval a díval se na moji hlavu jako tvořící sochař a hned jeho nůžky pracovaly soustředěně dál. Když jsem chtěla zdvihnout hlavu a podívat se kradí na sebe do zrcadla, stlačil mi bradu mezi klíční kosti a pracoval dál, viděla jsem, jak se začíná potit, jeho tvář se leskla a voněl z ní jamajský rum, a griotka a koňak s oblakem nepřiliš příjemné vůně piva, pak mydlil štětku a dával na mne pozor, a kdykoliv jsem se pokusila na sebe podívat, stlačil mi hlavu, ale viděla jsem, že jeho tváří se rozprostírá radost, takový nadšený úsměv, že se mu něco daří, pak mi namydil šíj a břitvou mi vyholil krk, pak mi navlhlil vlasy a břitvou mi je seřezával, a já jsem najednou pocítila hořkost v ústech a srdce se mi rozbušilo, teď, když už bylo pozdě, už vlasy nešly připnout nazpátek, viděla jsem Francina, jak večer sedí v kanceláři a píše redis perem číslo tři iniciály do pivovarských knih a kolem každé iniciály rozvíruje úponky a do tvaru lyry pohybuující se moje ryšavé vlasy, viděla jsem Francina, jak Bod’a Červinka mu ustřihuje ruce od mých vlasů, jak mu ustřihuje fialově zářící neonový hřeben, protože Francin už nikdy mne nebude v tmavém

pokoji vyčesávat a kochat se mými vlasy, do kterých se ještě za Rakouska zamiloval a kvůli kterým si mne vzal... Zavřela jsem oči a přitiskla bradu na prsa a chvíli polykala, Boďa se mne dvakrát dotkl, ale neměla jsem sílu zdvihnout oči do zrcadla, Boďa mne jemně vzal za ústa a zdvihl mi bradu, pak ustoupil a byl tak taktní, že se otočil... Tam v zrcadle na otáčecí židli, až po krk v bílém prostěradle, seděl hezký mladý muž, ale s tak drzým výrazem v tváři, že jsem sama proti sobě vztáhla ruku. Boďa mi odvázal rochetku, vztyčila jsem se, opřela o mramorový stůl a dívala se na sebe, a žasla jsem, protože Boďa vystříhal ze mne duši, ten účes Josefíny Bakerové, to jsem byla já, to byl můj portrét, tady každého musela ta moje frizura trknout do obličeje jako voj. A Boďa už dávno vypráskal ulomené a nasečené vlasy z rochetky a milosrdně mi dával možnost, abych se sama se sebou vyrovnala, abych si na sebe zvykla. Posadila jsem se, pořád ze sebe nespouštěla oči. Boďa vzal kulaté zrcadlo a nastavil je za mne. V zrcadle přede mnou jsem viděla v oválném zrcadle svoji šíj, chlapecký krk, kterým jsem se zmladila do dívčích let, aniž bych přestala být ženskou, která je ještě schopna pokoušet sama sebe tou svou šíjí, vystříhanou do tvaru srdce. A vůbec celý ten nový účes budil dojem, že je přilbou, takovou čepičkou z vlasů, jako měl Mefistofeles, když Fausta hrála Martinova společnost v našem divadle, že ten můj účes lze sundat zrovna tak, jako před chvílí mi sňal sádrový obvaz z kotníku pan doktor Gruntorád, tak ten můj účes mi přiléhal na hlavu jako ten gypsový obvaz na kotník... A vyskočila jsem, avšak jak jsem byla zvyklá, že ty moje vlasy mi táhly hlavu nazpátek, div jsem nepřepadla a čelem nerozbila Boďovi zrcadlo. Zaplatila jsem a Boďovi slíbila, že má u mne basu ležáku k dobru, a Boďa se smál a mnul si ruce, i Boďu posílil ten jeho holičský výkon. „Boďo,“ povídám, „to jste na to přišel sám?“ A Boďa nalistoval v holičských zprávách série moderních účesů od ofinky Lyi de Putti až po bubikopf Josefíny Bakerové... Vyšla jsem a kolem hlavy mi táhla vichřice, ač bylo bezvětří. Naskočila jsem na

bicykl a Bod'a za mnou vyběhl a v papírovém pytlíku mi přinesl ty moje odstřižené vlasy, dal mi je do ruky, vážily ty vlasy dobře dvě kila, jako bych koupila dva kilové úhoře. Povídám: „Bod'o, dejte mi je dozadu na nosič, ano?“ A Bod'a zvedl péro nosiče a položil tam proudy vlasů, a když spustil péro nosiče na vlasy, chytila jsem se za hlavu... A pak jsem jela hlavní třídou, dívala jsem se na chodce, viděla jsem pana kominického mistra de Giorgiho, ale on mne nepoznal, jela jsem na nádraží, dívala se na odjezdy vlaků, ale nikdo si mne nevšiml, měli mne lidé za někoho docela jiného, i když bicykl a moje tělo bylo to samé jako před těmi postřižinami, našlápla jsem bicykl a vracela se hlavní třídou, před pekařstvím pana Svobody stál kočár pana doktora Gruntoráda, teprve odpoledne se dostal pan doktor na puclák bílé kávy a košíček housek, který na něho každý den ráno čekával, až se bude vracet od svých vesnických rodiček a žlučnickových kolik, teď pan doktor vyšel, kočí seskočil z kozlíku, kde dřímал a držel opratě hřebce, pan doktor Gruntorád se na mne podíval, uklonila jsem se a usmála, ale pan doktor jen chvíli zaváhal, ale pak rozhodně potřásl hlavou a posadil se na kozlík a odjížděl, zatímco jeho kočí se rozvaloval na plyšovém sedadle, projela jsem se náměstím kolem morového sloupu, všichni se na mne dívali, jako bych byla v městečku poprvé... na korze před firmou Katz, obchod se střižním a galanterním zbožím, spal buldok a stála skupina černě oděných dam, sukně měly až na zem, předsedkyně Okrašlovacího spolku tam dělala průvodce jistě nějakému hudebnímu skladateli, protože ten muž měl veliký černý klobouk jak sociální demokrat. Jednou jsem také tak kráčela s tímhle Okrašlovacím spolkem se sukněmi zvedajícími prach dláždění, v chrámu Páně sv. Jiljí jsme stáli u zavřeného postranního vchodu a dívali se na podlahu, kde už nic nebylo, jen vzpomínka, že ještě před sto lety tam byl zaschlý škraloup krve od toho masakru v kostele, kdy Švédové a Sasíci vybili všechny měšťany, kteří se tam před nimi schovali, pak jsme stáli u jediné skutečně krásné a historicky cenné branky

Fortny, ale nedívali jsme se na tu bránu, ale hleděli pozorně pod oblouky kamenného mostu, kde v roce 1913 krotitel cirkusu Kludský koupal své slony, kteří ještě nyní se ráchají v té labské vodě a choboty jak hadicemi si stříkají vodu na záda, přesně tak to je na fotografii v městském muzeu, protože předsedkyně Okrašlovacího spolku paní Krásenská díky oživující fantazii vidí z našeho městečka už jen to, co v něm k vidění není. Teď členky Okrašlovacího spolku přešly se vzácnou návštěvou pod loubí před hostinec U Havrdů a s pohnutím se dívaly na cementovou dlažbu, kde kdysi odpočíval Friedrich Veliký. A jako to nejcennější našeho městečka, odvedla pod paží paní Krásenská hudebního skladatele doprostřed náměstí, kde na lavičce seděli dva penzisté a opírali si brady o hůlečky, a paní předsedkyně líčila a přesně popisovala renesanční kašnu, která tam stávala do roku 1840 a pak byla rozbouraná, avšak mylil by se každý, kdo by si myslel, tak jako ti dva sedící penzisté, že okrašlovací společnost se dívá na ně, kdepak! Předsedkyně ukazovala a prstem objížděla sice penzistům před obličejí, avšak viděla to, co popisovala, ty krásné ozdoby, pískovcové girlandy a v poloreliéfu dva andělíčky, kteří na té kašně byli, a tedy ještě jsou ozdobou našeho městečka. Ach, paní Krásenská, ta, která má ráda všechno to, co už není, tu jsem si zamilovala, když jsem se dověděla ten její román, před třiceti lety se zamilovala do tenoristy Národního divadla pana Šice, postávala po představení u zadního východu, a když tenorista vyšel a odhodil zbytek cigarety, napíchla toho vajgla na špendlík a uložila jej jako vzácnou relikvii do stříbrné dózičky, a že byla švadlena, tak celý den musela šít, aby si vyšila na orchidej, a celý týden musela šít, aby si mohla koupit sedadlo v lóži, odkud vždycky házela tu za jeden den vyšitou orchidej panu Šicovi k nohám, a když tak hodila ten krásný květ už podvacáté, počkala si na tenoristu a oslovila jej a řekla mu, že jej miluje. A pan Šic jí řekl, že on ji nemiluje jedině proto, že se mu nelíbí její dlouhý nos. A paní Krásenská šila celý rok a za ty peníze si nechala v Brně

uříznout ten dlouhý nos a z vlastní paže našít k nosní chrupavce sval, ze kterého časem lékaři stvořili překrásný řecký nosík. A tak se stalo, že paní Krásenská zase stála u zadního vchodu Národního divadla, a že byla krásná, tak mohla zavést hovor se slavným tenoristou panem Šicem, avšak tenorista ji pozval na noční procházku a přiznal se jí, že už skoro celý rok hledá krásnou dívku s chvějivým dlouhým nosem, nosíkem, do kterého se zamiloval a bez kterého nemůže žít. A paní Krásenská se mu přiznala, že ona je ta dívka s dlouhým nosem, který ale si nechala kvůli slavnému tenoristovi uříznout a nahradit nosem, na který se právě dívá. A pan Šic zvedl ruce a vykřikl: „Kam jste dala ten krásný nos! Jak jste mohla!“ A utekl od ní... A paní Krásenská se na mne zadívala u renesanční kašny a zvedla ruce a vykřikla: „Kam jste dala ty krásné vlasy! Jak jste mohla!“ A vzácnému hostovi našeho městečka ukazovala na mne a já jsem už věděla, že moje vlasy patří do památek městečka. A šlápla jsem do pedálů a tři členky Okrašlovacího spolku si vypůjčily před hotelem Na Knížecí bicykly a vyřítily se za mnou, dupaly žárlivostí tak do pedálů, že mne hravě předjely, a ukazovaly na mne: „Ustříhla si vlasy!“ a několik cyklistů, kteří mne poznali, rozhořčeně se rozjeli za mnou, předjížděli mne také a plili přede mnou, a já jsem jela pojízdným špalírem cyklistů, všichni mne bičovali zlostnými pohledy, ale to mi dodávalo sílu, založila jsem si ruce a jela bez držení a do pivovaru jsem vjela sama, cyklisté už stáli s bicykly mezi nohama před kanceláří s nápisem: Kde se pivo vaří, tam se dobře daří, teď vyběhl Francin a za ním tři členkyně Okrašlovacího spolku a ukazovaly oběma rukama na mne.

„Kde máš vlasy?“ pravil Francin a držel redis pero číslo tři v chvějících se prstech.

„Tady,“ povídám a opřela jsem bicykl o zed' a zvedla nosič a podala ty dva těžké copy. Francin zastrčil pero za ucho a potěžkal ty moje vlasy a položil je na lavičku. Pak odepjal pumpičku od rámu mého kola.

„Mám napumpovanou duši dost,“ řekla jsem a znalecky sáhla na pneumatiku.

Ale Francin vyšrouboval z pumpičky šlauek.

„Pumpička je taky v pořádku,“ řekla jsem a nechápala.

A Francin najednou skočil ke mně, přehnul si mne přes koleno, vyhrnul sukni a švihl mne přes zadnici a já jsem trnula, zdalipak jsem si vzala čisté prádlo a zda jsem se umyla? a zda jsem sdostatek vykryta? A Francin mne švihl a cyklisté spokojeně kývali a tři členkyně Okrašlovacího spolku se na mne dívaly, jako by si objednaly tohle zadostiučinění.

A Francin mne postavil na zem, stáhla jsem si sukni a Francin byl krásný, nozdry se mu chvěly zrovna tak, jako když zkrotil splašené koně.

„Tak, děvenko,“ řekl, „začneme nový život.“

A sehnul se a zdvihl redis pero číslo tři ze země, pak zašrouboval šlauek do pumpičky a pumpičku zastrčil do klipsen rámu mého bicyklu.

Vzala jsem tu hustilku a ukázala ji cyklistům a řekla:

„Tuhle pumpičku jsem koupila u firmy Runkas v Masarykově třídě.“

Bohumil Hrabal

Postřižiny

Ilustrace na obálce Gilev Stepan/Shutterstock.com
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 7. 2. 2020

ISBN 978-80-274-0473-5 (epub)
ISBN 978-80-274-0474-2 (pdf)
ISBN 978-80-274-0475-9 (prc)

Kočka láska v každém věku

www.psoz.cz

Přijďte si do našeho útulku vybrat tu pravou!

Kocour Felix

kočičí dům Pražského spolku ochránců zvířat

Číslo účtu PSOZ: 179 500 872/0300